

de journalist

A portrait of Rik Torfs, a man with short brown hair, wearing a dark suit jacket over a blue and white striped shirt. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is a soft, out-of-focus grey.

**Rondetafel met
vier digitale
nieuwsmanagers**

**Luc Van der Kelen
neemt afscheid van
Hugo De Ridder**

**Rik Torfs
'De neutrale
blik is zoek'**



KRIS VAN HAVER
VOORZITTER VVJ

Beschuldig de pers niet van fake news

De wereldkaart van vandaag voorspelt niet veel goeds. De vrije pers ligt onder vuur, vooral als ze kritisch is voor de macht. Journalisten, zoals Jamal Khashoggi worden vermoord zonder schroom in opdracht van het Saoedische regime. Of verdacht gemaakt. De Amerikaanse president Donald Trump beschuldigt de niet-bevriende media steevast van fake news. Trump haalde zelfs het wierookvat boven voor een partijgenoot die geweld gebruikte tegen een journalist die kennelijk niet schreef wat hij zelf had willen lezen.

De toenemende tolerantie tegenover geweld tegen journalisten is niet iets dat enkel in bananenrepublieken gebeurt. Het voorbije jaar zijn drie onderzoeksjournalisten in de Europese Unie het zwijgen opgelegd, een spijtige Europese primeur. Bij twee ervan, de Maltese Daphne Caruana Galizia en de Slovaak Jan Kuciak, is er een duidelijk verband tussen hun onderzoek naar corruptie en machtsmisbruik in eigen land en hun brutale levenseinde.

HET WORDT HOOG TIJD DE VERDACHTMAKINGEN TEGENOVER MEDIA EN JOURNALISTEN TE ONTMASKEREN

Ook bij ons wimpelen politieke tenoren, van Bart De Wever tot premier Charles Michel, kritische persberichten af als 'fake news'. Politici vinden het normaal dat de nationale pers fungeert als hun 'pravda'. Ze nemen de telefoon om hun eisen over de teneur en inhoud van een bepaald stuk bij te spijkeren. En als dat niet lukt, verwijten ze de journalisten een eigen politieke agenda te hebben.

Dat is schrijnend, zeker voor een land dat zich opwerpt als de hoedster van 'onze waarden'. Het wordt hoog tijd de toenemende verdachtmakingen tegenover media en journalisten zelf te ontmaskeren voor wat ze zijn: een ondergraving van een van de pijlers van de moderne democratie.

De kern van wat journalisten doen, is net graven naar hoe de vork precies aan de steel zit en daarover berichten. Er is altijd wel iemand die er geen belang bij heeft dat het publiek dit weet.

Contacten met alle partijen die in het spel betrokken zijn, zijn nodig om een totaalbeeld te krijgen als journalist. In die contacten speelt vertrouwen vaak, zo niet altijd, een sleutelrol. Daarom spreken voetbaljournalisten met makeelaars, scheidsrechters en clubmanagers. Daarom spreken politieke journalisten met partijsoldaten, woordvoerders en ministers. Jammer genoeg begrijpen die gesprekspartners niet altijd dat de vertrouwensband die ze met de journalisten opbouwen, niet inhoudt dat die perslui ook hun agenda delen. Net dat is niet compatibel met de journalistieke deontologie.

Het bewust vertroebelen van het verschil tussen echte pers en fake news is onaanvaardbaar. Politici die zonder blikken of blozen journalistiek als fake 'blurren', moeten we gepast van weerwoord dienen. Dat vergt coördinatie en volharding, van journalisten zelf tot en met de hoofdredacties maar ook van hun uitgevers.

WERKTEN MEE

Coördinatie: Pol Deltour - Piet De Loof, pol.deltour@journalist.be, piet@revista-media.be || **Eindredactie:** Piet De Loof || **Vormgeving:** Revista (www.revista-media.be) || **Medewerkers:** Pol Deltour - Pieter Knape - Charlotte Michils - Monica Moritz - Sandra Noben - Marleen Sluydts - Inge Stiers - Luc Van der Kelen || **Foto cover:** Stefaan Temmerman || **Redactiesecretariaat:** Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel, Tel. 02/777 08 40, Fax 02/777 08 49, info@journalist.be || **Abonnementen:** Marleen Sluydts, info@journalist.be || **Reclameregie:** Beny Bechler, beny.bechler@journalist.be || **Druk en verzending:** L. Capitan

INHOUD

11

ACTUEEL

Justitie tackelt
voetbaljournalisten
met voet vooruit

18

FOTOROL

Aurélië Geurts kiest
Eva Verbeeck

19

SERVICE

Journalistieke innovatie
& intellectuele
eigendomsrechten

20

REPORTAGE

100 jaar geleden werd
ook de pers bevrijd

24

INTERVIEW

Ann Peuteman:
verknocht aan Knack

29

Uitspraken Raad
voor de Journalistiek

34

ONDER EMBARGO



4

RONDETAFEL

Vier digitale nieuwsmana-
gers over print & online

IK DENK DAT WIJ DE ENIGE SECTOR ZIJN WAAR DE FOCUS ZO HARD OP DE DRAGER LIGT

Dimitri Antonissen



12

SPREEKTijd

Rik Torfs



32

DE WISSEL

Marc Peirs kiest
definitief voor Polen

© Lieven Van Assche, Stefaan Temmerman, Bart Dewaele



EVELIEN MAES
NIEUWSMANAGER DE MORGEN

‘Papier of online? Het gaat verder dan dat’

VIER DIGITALE NIEUWSMANAGERS OVER DE TOEKOMST VAN DE KRANT

Is de papieren krant gedoemd om te verdwijnen? De vraag wordt al enkele tientallen jaren gesteld, en ook nu weer, naar aanleiding van enkele verjaardagen. Toch houden de klassieke Vlaamse printmedia stevig stand. ‘Print is ook vandaag nog relevant’, zeggen vier digitale nieuwsmanagers. Maar ook: ‘De focus ligt minder op print of digitaal, en meer op de nieuwsstroom en de bundel.’ Een rondetafelgesprek.

POL DELTOUR & INGE STIERS

ROLAND LEGRAND
DIGITAAL NIEUWSMANAGER DE TIJD

JOHAN MORTELMANS
DIGITAL MANAGER DE STANDAARD

DIMITRI ANTONISSEN
HOOFDREDACTEUR HLN.BE



© Bart Dewaele

Er viel wel wat te vieren op diverse krantenredacties dit jaar. *Het Laatste Nieuws* werd 140 jaar, *De Standaard* 100, *De Tijd* 50 en *De Morgen* 40. Toch blijft het maar de vraag of daar nog veel verjaardagen bijkomen. De digitalisering grijpt wild om zich heen, en papieren kranten en magazines krijgen almaar hardere klappen. ‘En toch is er geen reden tot negativisme’, vinden Johan Mortelmans (digital manager *De Standaard*), Roland Legrand (digitaal nieuwsmanager *De Tijd*), Evelien Maes (nieuwsmanager *De Morgen*) en Dimitri Antonissen (hoofdredacteur *HLN.be*). ‘De papieren krant is een langer leven beschoren dan sommige mensen denken’, zegt Evelien Maes. ‘Je hebt een heel trouw lezerspubliek dat kiest voor papier, dus je moet hen blijven bedienen. Maar papier kan en mag je focus niet meer zijn. *De Morgen* heeft vandaag meer digitale en hybride dan ‘papieren’ abonnees.’

Iets waar geen groei meer in zit, is dat op termijn niet gedoemd tot uitsterven?
Roland Legrand: ‘Papier is bij *De Tijd* toch nog altijd relevant. De helft van onze abonnees is digitaal, en meestal combo: digitaal in de week, op papier in het weekend. Dat betekent wel dat we in de week *digital first* werken.’

IK DENK DAT WIJ DE ENIGE SECTOR ZIJN WAAR DE FOCUS ZO HARD OP DE DRAGER LIGT

Dimitri Antonissen

Johan Mortelmans: ‘Of papier al dan niet zal verdwijnen, is een vraag die op dit moment niet leeft op onze redactie. Wij focussen niet meer op het verschil tussen print en digitaal,

maar meer op de nieuwsstroom en de bundel. En daar is soms discussie over: hoeveel aandacht moeten we geven aan de nieuwssites en hoeveel aan de krant en *ds Avond*? Maar we willen dat niet zien als een tegenstelling. Het is geen kwestie van *of-of*, maar van *en-en*. Hoe combineer je die verschillende dingen en hoe maak je daar een attractief aanbod van voor je gebruiker? Dát is de vraag.’

Dimitri Antonissen: ‘Ik denk dat wij de enige sector zijn waar de focus zo hard op de drager ligt. Het is alsof de muziekindustrie tijdens haar omwenteling zich voortdurend zou afgevraagd hebben of de vinylplaten en de cassettes nog zouden blijven bestaan. Nee, de kwestie was: gaan we in die nieuwe tijden ook nog nieuwe bands ontdekken en goede muziek maken? Natuurlijk is een drager heel belangrijk, maar de belangrijkste vraag is hoe je ervoor zorgt dat goede journalistiek de ruimte blijft krijgen.’



Op welke manieren heeft de digitalisering jullie manier van werken veranderd?

Roland: 'Het is ingewikkelder dan alleen online en papier. Je hebt de digikrant, maar ook de mobiele app, de nieuwsbrieven en wat op sociale media verschijnt. De krant zelf heeft bovendien ook verschillende verschijningsvormen, want de weekkrant is niet hetzelfde als die in het weekend. En het beheren van 'wat doen we waar en hoe?', daar kruipt tijd in.'

Evelien: 'Dat onderscheid is er bij alle titels. Een weekendkrant is rijker, heeft veel meer die ontspannende functie. Mensen zijn thuis, ze hebben tijd om iets te lezen. Bij een dagkrant moet het sneller. Die gaat ook wel voor diepgang, maar op een veel behapbaardere manier dan in het weekend. Daarom wordt nieuws in de week eerst digitaal gepresenteerd, via nieuwsbrieven bijvoorbeeld.'

Johan: 'Door het digitale zijn er veel laagjes bijgekomen: breaking news, nieuwsbrieven, sociale media... Wij willen nieuws steeds als eerste brengen, dus *digital first*, maar het is ook altijd opletten dat je een verhaal niet kapotmaakt door het te vlug te brengen. Sommige verhalen hebben tijd nodig om te rijpen. Dat is een

ALS JE ALLEEN VOORTGAAT OP HET KLIKGEDRAG VERLIES JE JE IDENTITEIT

Johan Mortelmans

moeilijk evenwicht, want je moet op je verschillende kanalen wel voortdurend attractief en relevant zijn. Er is ook een opdeling tussen het gratis aanbod en het plus-aanbod op onze digitale platformen. Voor *dS* is het erg belangrijk dat wij aan redactionele kant geen verschil meer maken tussen deze twee kanalen. Het kan immers niet dat er twee vormen van journalistiek zijn op één redactie: een snelle goedkope en een betalende kwalitatieve. Bij het gratis aanbod focussen we sterker op nieuws, maar alles moet aan dezelfde journalistieke normen voldoen. Vandaar ook de verregaande integratie van de teams.'

Nieuws is nieuws, dus digitaal brengen alle titels zo goed als dezelfde feiten. Hoe kan je op die manier nog het verschil maken met de concurrentie?

Dimitri: 'Op dezelfde manier als in print: met de vormgeving van je app

en je website. Hopelijk onderscheidt die *HLLN.be* voldoende van de andere sites. Het helpt ook als jouw site net een paar seconden sneller laadt dan de concurrentie.'

Roland: 'Wat dat betreft is *De Tijd* per definitie atypisch. Zowel digitaal als in print vind je bij ons hele andere verhalen. Het spoorwegdrama in het Nederlandse Oss hebben wij bijvoorbeeld aan ons laten voorbijgaan, terwijl dat het verhaal van de dag was bij onze collega's.'

Dimitri: 'Het voordeel van *De Tijd* is dat iedereen kan benoemen waar deze krant voor staat. En dat is iets wat voor de andere titels ook belangrijk wordt. Als je aan je lezer vraagt waar zijn krant goed in is, moet hij dat heel duidelijk kunnen zeggen. Dat is een grote uitdaging, want als je mensen wil overtuigen om te betalen voor een digitaal artikel, zal je uitgesproken goed moeten zijn in iets wat je lezer op dat moment bijzonder hard boeit.'

Online is snelheid nog belangrijker dan in print, maar hoe voorkom je dat die wedren eindigt in een stuk vol onjuistheden?

Johan: 'Er worden altijd fouten gemaakt, ook in de krant, maar snelheid mag nooit een excuus zijn voor blunders.'

Evelien: 'Het is heel belangrijk voor de geloofwaardigheid van je titel en van de journalistiek in het algemeen, dat als er toch een fout wordt gemaakt, je daar heel transparant over bent. En dat je niet, zoals vroeger regelmatig gebeurde, dat artikel dan maar stilletjes weghaalt van je site. Kom er eerlijk voor uit en plaats een correctie.'

Roland: 'De perceptie is dat online snel is en de krant traag, maar dat onderscheid is niet terecht. Een online stuk maken kost ook tijd. Wij maken daarom een onderscheid dus realtime en niet-realtime journalistiek.'

Dimitri: 'Op onze redactie worden er sinds een jaar drie snelheden onderscheiden: realtime, kortetermijn-verslaggeving en de reportersnelheid, waar je minstens een dag nodig hebt voor je artikel. Maar bij al die snelheden is het allerbelangrijkste dat je nieuws altijd juist is.'

Evelien: 'Die snelle online journalistiek heeft trouwens hele nieuwe

genres in het leven geroepen. Denk maar aan de stukken bij grote drama's of aanslagen. Dan krijg je lijstjes met 'wat we zeker weten' en 'wat niet blijkt te kloppen'. Vroeger was het ondenkbaar dat je zou schrijven: dit is waar en dit is niet waar.'

De digitalisering maakt het ook mogelijk nieuws te personaliseren op maat van je lezer. In welke mate zijn jullie daar mee bezig?

Roland: 'Wij werken op onze site met diensten zoals een adviesfunctie voor beleggingen. Hoe goed die service werkt, hangt af van hoe goed jij je community kent en kan inschatten waar je lezers echt iets aan hebben. Dat wordt een groot thema, net zoals die personalisering.'

Evelien: 'Er is nu zelfs software op de markt waarbij de homepage van je krant wordt aangepast aan de leesvoorkeuren van de gebruiker. De Scandinavische groep Schibsted bijvoorbeeld experimenteert daar al volop mee. Dat toont waar we naartoe kunnen gaan.'

Johan: 'Maar lezers vragen die personalisering niet altijd. Soms geven ze de voorkeur aan de hiërarchie die bij een krant hoort en willen ze dat een redactie voor hen het belangrijkste nieuws selecteert. Trouwens, als je homepage voortdurend wordt aangepast aan de gebruiker verlies je ook de eigenheid van je krant.'

DE PERCEPTIE IS DAT ONLINE SNEL IS EN DE KRANT TRAAAG, MAAR EEN ONLINE STUK MAKEN KOST OOK TIJD

Roland Legrand

Roland: 'Alle redacties monitoren wel wat er op hun site wordt gelezen en wat niet. Maar het gevaar bestaat dat je dan gaat meelopen met je publiek: je online artikels moeten daar en daar over gaan, want dat scoort. Maar eigenlijk moet je de discipline hebben om bij de stukken die níet scoren je lezer toch te overtuigen van de relevantie ervan.'

Johan: 'Je kan inderdaad niet alleen voortgaan op het klikgedrag van je lezers, want dan verlies je je identiteit.'

Dat is een continue evenwichtsoefening. Je mag met je online activiteiten niet wegdrijven van datgene waar je als merk en met je print voor staat. Bij *dS* moeten die twee bij elkaar blijven. Clicks die niet uit je doelgroep komen, kan je bovendien toch niet valoriseren.'

Het valt op dat showbizartikels op de site van dS even vaak worden aangeklikt als op HLN.be. Vreemd, want jullie hebben toch een ander lezerspubliek.

Johan: 'Daar is een goede verklaring voor. Stel, je leest op onze site drie stukken: twee serieuze en één luchtig, dat er staat om de site op te vrolijken. Het gevolg is dat dat luchtige stuk bovenaan de hitlijst komt te staan. Maar de waarde voor de lezer zit bij die twee andere stukken. Je mag dus niet concluderen dat je meer luchtige stukken moet brengen, want dan blijft iedereen weg. Er is niks fout met af en toe een showbizverhaal op de site van *dS*. Onze lezers zijn daar net zo goed in geïnteresseerd als die van een populaire krant.'

Evelien: 'In de begindagen van nieuwswebsites en de start van de grote concurrentiestrijd werden er op alle redacties mails gestuurd: 'Zij hadden gisteren zoveel bezoekers en wij zoveel.' Terwijl die parameter van uniek bereik compleet achterhaald is, want aan alleen uniek bereik heb je niks.'

Dimitri: 'Eén op de drie gebruikers van de app van *HLN.be* komt ruim zestig keer per maand naar de app.'

Dat is een groep van 230.000 unieke gebruikers die twee keer of meer per dag langskomt. Daar zitten ongelooflijke mogelijkheden. Daar proberen wij op te focussen, veel meer dan op dat totaalbereik.'

Evelien: 'Tegenwoordig wordt er meer rekening gehouden met hoeveel artikels een bezoeker gelezen heeft en hoeveel tijd hij op je site heeft doorgebracht. Hoe trouw is hij aan ons, hoeveel keer per maand komt hij terug? En: is er een mogelijkheid dat deze lezer geïnteresseerd is in wat wij achter onze betaalmuur aanbieden?'

Johan: 'Wij kijken ook eerst naar de leesduur. Je kan een heel aantrekkelijke kop hebben, maar daarachter zit niks. Je lezer zal dan bijzonder ontgoocheld zijn en dat zie je dan alleen maar aan de leesduur, niet aan de click.'

Evelien: 'De beste kop bepaal je niet door alleen maar te kijken naar de kop waar men op klikt, maar vooral naar bij welk artikel men blijft hangen. Anders zit je met *clickbait* en een lezer die zich bekocht voelt.'

De Standaard en De Tijd krijgen hun lezers zo ver dat ze betalen voor digitale artikels. Voor brede publieksmedia zoals Het Laatste Nieuws en Het Nieuwsblad lijkt dat minder evident.

Dimitri: 'Zeker in verhouding, maar niet in absolute cijfers. We hebben 25.000 digitale abonnees, dat is vergelijkbaar met *De Morgen*. Maar als je kijkt naar hoe groot *HLN* en



hoe klein *De Morgen* is, hebben wij nog een hele weg te gaan.'

Komt dat misschien door de hogere leeftijd van jullie lezerspubliek?

Dimitri: 'Nee, het heeft veeleer te maken met wat ik zopas zei: het is heel duidelijk waarvoor *De Tijd* staat, wat hun specialiteit is, namelijk het financiële nieuws. Bij *dS* is dat buitenland, bij *De Morgen* opinie en cultuur. Bij de populaire kranten is dat wellicht sport en regio, maar de vraag is of we dat wel genoeg uitspelen. Ik geloof dat dat beter kan.'

Intussen bouwt de openbare omroep rustig haar gratis online aanbod op vrtvws uit. In hoeverre is dat voor jullie een hinderpaal?

Dimitri: 'Ik denk dat de openbare omroep haar echte opdracht soms wel wat uit het oog verliest, maar voor de rest ben ik daar weinig mee bezig. Hoewel het natuurlijk wel vervelend is als een stuk bij ons achter de betaalmuur steekt, terwijl je het op de site van de VRT zo kan lezen. Maar goed, misschien moeten wij dan meer dingen maken die ze niet zomaar kunnen kopiëren.'

Johan: 'Het is toch een moeilijk element. Terwijl de VRT en de kranten vroeger duidelijk andere posities innamen, blijkt dat we nu heel sterk met hetzelfde bezig zijn en een gelijkaardig eindproduct hebben. Met dit verschil dat de ene betaald wordt door de overheid, terwijl de andere het moet hebben van de lezersmarkt. Maar we hebben nu wel de afspraak dat ze meer focussen op het audiovisuele en minder op tekst. En dat we samenwerken wat video betreft.'

Tot slot, wat zijn voor jullie de grote uitdagingen waar de journalistiek de komende jaren nog voor staat?

Johan: 'De online mogelijkheden tot interactiviteit, zoals bij Facebook, hebben veel potentieel. Daar maken we nog te weinig gebruik van.'

Roland: 'Klopt. Goede bloggers en Youtubers gaan op een heel natuurlijke manier in gesprek met hun volgers. Ik heb de indruk dat dat voor veel journalisten een brug te ver is. Misschien door tijdgebrek of de hoge werkdruk, maar ook uit angst omdat

online de toon vaak hard is. Journalisten zijn bang dat als ze reageren, ze afgemaakt zullen worden. In chatsessies is de toon veel beschaafder.'

DE BESTE KOP BEPAAL JE NIET DOOR ALLEEN TE KIJKEN WAAR MEN OP KLIKT, MAAR VOORAL WAAR MEN BLIJFT HANGEN

Evelien Maes

Dimitri: 'Ik zie twee andere uitdagingen. Eén: het vinden van die expertisedomeinen waar mensen geld voor over hebben. En twee: het technische aspect. Hoe zorg je ervoor dat het digitale product even aantrekkelijk is als de krant? En hoe kan je dat betalen makkelijker maken, zodat je lezer niet meer moet vloeken omdat hij z'n kaartlezer niet vindt? Heel vaak is het dát wat mensen tegenhoudt om te betalen voor een artikel, gewoon omdat het zo'n last is.

Daarom moeten we in de toekomst veel beter met de technische mensen in ons bedrijf samenwerken.'

Johan: 'Ik sluit mij daar helemaal bij aan. Lezers evolueren, wij moeten ervoor zorgen dat we de producten maken die onze lezers op dat moment willen.'

Evelien: '*De Morgen* heeft al stappen gezet om de online lezers duidelijk te maken dat hetgeen wij bieden echt wel geld waard is. De grootste uitdaging bestaat erin om dat uit te bouwen, want door hetgeen Facebook en Google aan advertentieinkomsten hebben opgeslorpt, hebben we onze lezers meer dan ooit nodig.'

Johan: 'Inzetten op mobiel is ook een must, want mensen willen het nieuws op het moment dat het hen past. En we moeten een jonger publiek overtuigen.'

Roland: 'Wat zeker niet onmogelijk is, want de tijdgeest is aan het veranderen. Kijk naar Netflix en Spotify, daar betalen jonge mensen ook voor series en muziek. Nog niet zo heel lang geleden bestond dat allemaal niet eens. Ik ben daar dus zeker niet pessimistisch over.'



Impact. Daar gaat het over tijdens de VVOJ Conferentie Onderzoeksjournalistiek 2018, op 9 en 10 november in Antwerpen. Welke impact heeft diepgravende journalistiek in Nederland en Vlaanderen op maatschappij, bestuur en politiek? Maar ook de impact van het vak op de journalist zelf en op onze bronnen komt aan bod. En vanzelfsprekend die op onze lezers, kijkers en luisteraars.

Tijdens de jaarlijkse conferentie van de Vlaams-Nederlandse Vereniging van Onderzoeksjournalisten komen ca. 250 journalisten met belangstelling voor diepgravende journalistiek bij elkaar. In ca. 40 sessies vertellen ze elkaar over successen en mislukkingen van eigen onderzoekprojecten en delen tips & tricks.

Lees meer op www.vvoj.be.



iMPACT IN ANTWERPEN

Highlights:

- Wanneer stap je als journalist over het hekje en word je van afstandelijk beschouwer tot betrokkene? **Rudi Vranckx** vertelt het in een openbaar interview.
- De Noorse onderzoeksjournalist **Eiliv Frich Flydal** doet uit de doeken hoe je onderzoekt of koningshuizen wel netjes omgaan met belastinggeld.
- **Geld!** Diverse fondsen leggen uit hoe je je onderzoek gefinancierd kunt krijgen.

VVJ-leden krijgen korting!



VVOJ Conferentie Onderzoeksjournalistiek 2018
9 & 10 november - Antwerpen

XXXXXXXX // de journalist



**Mediacademie Journalistiek,
het opleidingsinitiatief van de geschreven
persuitgevers, organiseert in samenwerking met de VVJ
twee opleidingen in het najaar van 2018. Alle journalisten
die als loontrekkende of zelfstandige verbonden
zijn met een Vlaamse persuitgever
zijn welkom.**

**Deelname is gratis, maar
inschrijving vooraf op
info@journalist.be is gewenst.**

GDPR en journalistiek

WAAROP TE LETTEN (EN WAT HOEFT NIET) ?

20 november 2018, 12u-14u
VVJ, Zennestraat 21, 1000 Brussel
Lichte lunch inbegrepen

Sinds 25 mei is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG of GDPR) van kracht. Wat zijn de concrete implicaties voor redacties en journalisten? Aan de hand van de wetsbepalingen, typeformulieren en concrete cases diepen we een en ander uit.

Verantwoordelijken:

Pol Deltour & Charlotte Michils (VVJ)

Inschrijven kan tot 18 november op info@journalist.be

Fake News

JOURNALISTIEKE COUNTERSTRATEGIEËN

26 november 2018, 12u-14u
VVJ, Zennestraat 21, 1000 Brussel
Lichte lunch inbegrepen

Mediakritiek is van alle tijden, maar in deze nieuwe, gepolariseerde tijden kregen de verwijten een nieuwe naam: fake news. Hoe gaan we als journalisten om met dergelijke kritiek? Wat is het verband met onze juridisch-gerechtigde aansprakelijkheid en onze beroepsethiek? En hoe herwinnen we het vertrouwen in de journalistiek?

Verantwoordelijken:

Pol Deltour & Charlotte Michils (VVJ)

Inschrijven kan tot 23 november op info@journalist.be



Mediacademie Journalistiek is een initiatief van de vier beroepsorganisaties van de geschreven pers: Vlaamse Nieuwsmedia, WE MEDIA, Medianetwerk Plus en Media21. Vlaams minister van Media Sven Gatz cofinanciert het initiatief. Er is een Mediacademie voor de geschreven perssector en een voor de audiovisuele mediatak. Meer info vindt u op www.mediacademie.be

Justitie tackelt voetbaljournalisten met voet vooruit



Drie voetbaljournalisten – twee van *Het Laatste Nieuws* en een van *Het Nieuwsblad* – zijn door het gerecht in verdenking gesteld van private corruptie omdat ze puntenscores voor voetballers en een scheidsrechter zouden hebben opgedreven in ruil voor persoonlijke voordelen. Ook de journalistieke beroepsethiek vereist onafhankelijkheid, verwerpt belangenvermenging en veroordeelt het aanvaarden van persoonlijke voordelen die de onafhankelijkheid in gevaar brengen. Het blijft de vraag of er in het geval van de drie verdachte reporters sowieso veel aan de hand is.

POL DELTOUR

Dat de drie contact hadden met de louches voetbalmakelaar Dejan Veljkovic staat wel vast. Maar dat is nu eenmaal de roeping van elke reporter: ook af en toe met minder zuivere figuren een praatje slaan. Zeker wanneer ze, zoals Veljkovic, een resem voetballers onder hun hoede hebben en dan ook een rijke bron van informatie zijn met betrekking tot alles wat reilt en zeilt in het wereldje. Justitie tapte maandenlang de telefoon van Veljkovic af, en kwam zo tot de vaststelling dat ook de drie betrokken voetbaljournalisten herhaaldelijk met hem belden. Tja.

Blijkbaar vroeg Veljkovic bij die gelegenheden ook al eens naar de scores die de journalisten aan een van zijn spelers of een hem bekende scheidsrechter zouden geven na een match. Versta: het mocht altijd wat meer zijn. Een enkele keer betaalde Veljkovic een etentje, of kwam hij met een fles aandraven. Ongetwijfeld werd ook al eens een primeur beloofd. Maar in hoeverre dat

allemaal een impact heeft gehad op de puntenscores vanwege de journalisten staat nauwelijks of niet vast. Al was het maar omdat die scores doorgaans in een collegiale redactionele context worden toegekend.

POGING TOT ONKOPING

Zo te zien lijkt er in deze zaak strafrechtelijk hoogstens sprake van een *poging tot* onkoping in hoofde van Veljkovic, maar ook niet meer dan dat. O ja, justitie beticht de drie journalisten ook nog van 'deelneming aan een criminele organisatie'. Alweer zo'n strafrechtelijk atoomschot is dat, dat geen enkele voeling lijkt te hebben met de manier waarop journalisten en hun informatiebronnen elke dag weer omgaan met elkaar. Aan de journalisten zelf, hun redacties en *in fine* de Raad voor de Journalistiek komt het intussen toe na te gaan of en in hoeverre eventueel de deontologische regels in het geding zijn. Die vertrekken vanuit het basisprincipe van onafhankelijkheid. Journalisten weren elke druk

(artikel 9 Code RvdJ) en vermijden belangenvermenging (artikel 10 Code RvdJ). Ze aanvaardden opdrachten noch voordelen die hun onafhankelijkheid in gevaar brengen (artikel 12 Code RvdJ). Het pleit voor *Het Laatste Nieuws* dat het voor zichzelf heeft uitgemaakt die oefening te maken voor hun chef Voetbal. Zolang die oefening duurt, zet Stephan Keygnaert een stap opzij.

VRT OP LOCATIE

In een heel ander dossier besliste de VRT-directie zopas om niet langer geld te vragen voor sommige lokale interventies van radioreporters. Ook daar waren vragen gerezen over de onafhankelijkheid van zo'n reportage, als de lokale gastheer ervoor betaalt. Concurrerende media, de VVJ en politici stelden vragen bij die praktijk, en de VRT bindt daarom in. Hoe dan ook een illustratie dat zelfregulering in de mediasector werkt, en dat zonder dat justitie er met een bazooka tegenaan moet gaan.

'Kranten hebben steeds vaker de neiging om maatschappelijke participanten te willen zijn, maar dan wel met de voorrechten van de journalistieke observator.' Dat verwijt hoogleraar Kerkelijk Recht en mediafiguur Rik Torfs (62) onder meer *De Standaard*, de krant waar hij vorig jaar opstapte als columnist. 'Het is een soort statussymbool te denken dat je het als redactie allemaal beter weet.'

MONICA MORITZ


RIK TORFS ZOEKT EEN NEUTRALERE JOURNALISTIEKE KIJK

Flashback naar mei 2017. Na 14 jaar stopt Rik Torfs 'om ethische redenen' als columnist voor *De Standaard*. Aanleiding is de manier waarop de krant de zaak van de Leuvense kankerspecialist Stefaan Van Gool heeft behandeld. Volgens Torfs ging het daarbij noch om het algemeen belang, noch om transparantie, maar om een hedendaagse heksenjacht die de journalistiek ondermijnt.

Torfs: 'Volgens *De Standaard* was Van Gool gevaarlijk en dat is onjuist. Er is geen enkel bewijs dat hij schade heeft berokkend en dat heeft ook niemand beweerd. Van Gool werd gedreven door zijn overhaast om terminale patiënten te helpen en hij heeft daarbij de procedureregels om tot klinische proeven over te gaan met de voeten getreden. *Dat* was onaanvaardbaar en daarom is hij ook ontslagen. *De Standaard* vond dat de KU Leuven het hele verhaal rond zijn 'gesjoemel' in de krant had moeten zetten, en ik vind van niet. Hem wegsturen volstond. Er was geen reden om hem ook nog aan de



**'Veel journalisten
roepen het
algemeen belang
in, terwijl vooral
hun ego primeert.
Dat is decadent'**



schandpaal te nagelen. In de huidige moralistische sfeer noemen ze dat transparantie en je staat daar machteloos tegenover. De minste fout leidt direct tot een totale, fatale straf. Daar heb ik het moeilijk mee en daarmee ga ik natuurlijk in tegen de tijdsgeest.'

Van Gool kon in alle stilte vertrekken, maar volgens De Standaard had het publiek recht op een uitgebreid verhaal daarover.

'Dat is het begrip 'oog om oog, tand om tand' in de praktijk brengen – daar ben ik niet zo'n fan van. Dikwijls is het zelfs 'gebit om tand'. De straf is groter dan de misstap. Van Gool was geen dokter Mengele, zoals ze hem ook nog afschilderen. Veel journalisten roepen vandaag het algemeen belang in terwijl vooral hun eigen

**TRANSPARANTIE IS
VAAK EEN MODEWOORD
DAT TOT HYPOCRISIE
LEIDT EN TOT EEN
HEKSENJACHT DIE
NIEMAND SPAART**

imago primeert. En dat vind ik een vorm van decadentie. Eigenlijk zou je de onthechting moeten hebben om je eigen imago ondergeschikt te maken aan een misschien nauwelijks te grijpen algemeen belang. Vandaag is transparantie vaak een modewoord dat tot hypocrisie leidt en tot een heksenjacht die niemand spaart.'

Is transparantie dan niet nodig?

'Tuurlijk wel. Ik denk dat je zeker transparant moet zijn over dingen waar je verantwoording moet over afleggen, zoals publieke financiën en beleidsbeslissingen. Maar ook daarbuiten wordt die transparantie genadeloos aan iedereen opgelegd. Hoe opener en transparanter je verplicht wordt te zijn over alles, hoe meer je gedwongen wordt om je anders voor te doen dan je bent. Trouwens, transparant zijn over wat je ten diepste denkt, zou ik iedereen

afraden, zeker in een relatie, anders kun je meteen al je advocaat raadplegen (*lacht*). Je weet toch nooit wat iemand precies denkt en het getuigt van een gebrek aan respect om dat af te dwingen. Iedereen heeft recht op verborgen kamers in zijn hoofd.'

Uw tegenstanders zeggen dat u boos bent omdat u geen kritiek verdraagt.

'Natuurlijk zeggen ze dat. Ik wil mij kunnen verweren tegen onbillijke kritiek. Als men mij een onnozelaar zou vinden, dan is dat maar zo, maar mij verwijten dat ik Van Gool niet aan het kruis wilde nagelen, dat neem ik niet, *voilà*. Eigenlijk kan ik goed tegen kritiek, al zal die mij wel raken als hij komt van mensen die ik waardeer. Erger is het om geen kritiek te krijgen, want dat betekent dat je niks te zeggen hebt, dus in die zin hoop ik dat mijn vijanden alert blijven. *De Standaard* kijkt toe!' (*lacht luid*)

Broeide er bij u niet al langer een levensbeschouwelijke vervreemding?

'Ik ben in 2003 binnengehaald ten tijde van Peter Vandermeersch. Pas daarna is de krant geleidelijk een richting uitgegaan die mij niet zint. Veel kranten doorlopen trouwens gelijkaardige fasen. Eerst was *De Standaard* een duidelijk katholieke krant. Toen het letterkruis AVV-VVK van de voorpagina verdween, werd ze zogezegd volledig neutraal en wilde ze zo objectief mogelijk berichten. De laatste jaren is het een activistische krant geworden die een aantal modieuze thema's, zoals klimaat en milieu, vaak en bijna exclusief steeds opnieuw aanpakt en ons daarbij tot in den treure inpompt dat we anders gaan moeten gaan wonen, leven en denken. Ook discriminatie, gelijkheid, racisme, dat zijn onderwerpen waar ze eindeloos over doorbomen en moraliseren. En ja, ik voel me niet thuis in zo'n groen-linkse, activistische sfeer. Van Gool was de aanleiding om te vertrekken, maar de oorzaken lagen inderdaad dieper. Ik wilde daar niet te veel flauwekul over verkopen, het moment om te vertrekken was gekomen en ik heb zelf mijn ontslag aangekondigd in mijn laatste column,

‘Afscheid’. Daar waren ze heel boos over, want ze stonden met de rug tegen de muur en vonden dat ik eerst met hen had moeten overleggen. Ik vind van niet, ik ben als columnist vrij om op te stappen als ik vind dat onze meningen haaks op elkaar staan. Er zijn niet veel andere kranten meer die nog buiten de algemene mainstream van *De Standaard* denken. Ik ben dus voor *HLN* gaan schrijven en daar put ik veel plezier uit.’

Een rare sprong.

‘Daarom heb ik hem ook gemaakt (*lacht hartelijk*). Ze hebben daar gezegd dat ik mag schrijven over alles wat me te binnen schiet en dat ik daarbij noch mijn stijl noch de inhoud hoeft te versimpelen. Ik probeer daar nu wel lange Duitse citaten van Nietzsche te vermijden, maar ik schrijf ook geen simplistisch stukjes. *HLN* is op dit moment een wat vrijere, liberalere krant met soms licht anarchistische trekken. In principe is het ook een vrijzinnige krant, maar daar voel ik mij als katholiek veel beter dan bij de ex-katholieke *De Standaard*.’

Columns schrijven voor HLN is ook een stuk lucratiever

‘Ja, dat is ook niet verboden, maar voor mij is dat secundair. Als ik het voor het geld zou leven, was ik zakenadvocaat geworden en dan had ik nu misschien ook in de gevangenis kunnen dromen van mijn prachtige villa die leeg staat.’ (*lacht ironisch*)

Voor ‘Knack’ blijft u wel verder schrijven.

‘Ik doe dat om de zes weken en laat hoofdredacteur Bert Bultinck kiezen waarover. Dat is heel aangenaam, omdat je zo gedwongen wordt om over andere dingen na te denken. Ik heb er over asiel en migratie geschreven en daarbij ook Rorty en Derrida geciteerd – van Bert mag dat. Ik vind het ook plezant om voor een verschillend publiek te schrijven, in verschillende genres, zonder in simplisme te verzeilen. *Knack* is waarschijnlijk ook linkser dan vroeger, maar ik doe daar gewoon mijn ding en dat is toch iets wat blijikbaar kan.’

Er zijn steeds meer maatschappelijke taboes. Neemt u ook vaker een blad voor de mond?

‘Zo weinig mogelijk, maar je moet inderdaad uitkijken. Voor *Knack* schrijf ik wat ik wil, en Bert Bultinck is zeker linkser dan ik, maar voor hem hoef ik geen blad voor de mond te nemen. Het is wel zo dat je in bepaalde milieus beter geen discussies meer aangaat en wanneer mensen heel verantwoordigd zijn, dan is het best dat je die in hun verontwaardiging laat en niet probeert een redelijk discours te voeren. In het algemeen probeer ik helemaal mezelf te blijven en niet te veel op de rem te gaan staan.’

Wat betekenen columns voor u?

‘Ik beschouw een column bijna als een dagboek van de ziel met natuurlijk ook concrete ingrediënten en aandacht voor de mensen. Een goede column moet een moment zijn dat een greep uit het leven intensiveert. Ik werk er soms vrij lang aan, zelfs aan een korte column voor *HLN*, want elk woord telt om tot het wezenlijke te komen. Dat maakt schrijven zinvol. De rol van de journalist is vandaag veel onduidelijker dan die van de columnist. Journalisten zijn ongelooflijk aan het zoeken naar wie ze zijn, naar hun rol. Als ze schrijven voor *De Correspondent* of bijlagen van grote kranten kunnen ze nog naar believen onderwerpen analyseren en kaderen in een culturele en politieke of historische context. Dat zijn de uitstekende journalisten met een heel brede algemene cultuur en zo zijn er maar weinig meer. Vandaag heb je veel verslaggevers die net het tegendeel doen en het directe nieuws op een flitsende manier binnen de 10 minuten online brengen. Dat soort journalisten is wel 100% vervangbaar en op de duur bijna journalistiek kanonnenvoer. Zoiets kun je ook alleen maar doen als je jong bent. Tussen dat analyserende en dat directe zie je op dit moment ook heel wat journalisten die zich een andere rol aanmeten en het medium meer gebruiken om hun boodschap te verkondigen.’

Bedoelt u dat de grenzen

tussen de nieuwsredactie en de columnist vervagen?

‘De columnist zegt wat hij wil en beweert niet objectief te zijn. Joachim Pohlmann, de woordvoerder van De Wever, schrijft een column in *DM* en je weet precies wat je daarvan mag verwachten. De redacties van kranten zijn in feite op dit moment minstens even subjectief als hun columnisten. De neutralere journalistieke blik is zoek.’

Hoe uit zich dat volgens u?

‘Nieuws en commentaar scheiden, dat is de gouden regel. Alleen is de selectie van het nieuws ook al gekleurd door je denkwijze en voorkeuren. Het *CurieuzeNieuzen*-project over luchtkwaliteit bijvoorbeeld is een initiatief van de Universiteit Antwerpen, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) én *De Standaard* en die heeft dan ook de resultaten van dat *burgeronderzoek* kort voor de gemeenteraadsverkiezingen bekendgemaakt. Dat is geen toeval. Veel kranten ontpoppen zich als activistische spelers in onze maatschappij, net als politieke partijen of lobbygroepen van kapitalisten of vakbonden. Tegelijkertijd blijven ze eisen dat hun privileges van vroeger zouden geëerbiedigd worden, zoals het bronnengeheim. Dus kun je ze niet ter verantwoording roepen zoals andere participanten. Een politicus die het bronnengeheim zou invoeren om geen informatie prijs te geven, die komt daar niet mee weg. De krant wel. Krantenredacties schrijven een manifest en noemen het hun redactielijn. Die komt van een groep redacteurs die door coöptatie van gelijkgezinden een bepaalde denkrichting nog versterken. Ze zijn geen juridisch eigenaar van die krant, maar hebben toch zo’n soort autonoom redactiestatuut dat afhangt van de groep die daar toevallig de plak zwaait. Dat is interessant eigenlijk.’

Die redacties wordt ook een soort oikofobische propaganda verweten.

‘Ja, dat is iets eigenaardigs dat je in bepaalde kringen en generaties vindt. De journalisten die op dit moment in



© Stefaan Temmerman

'DE STANDAARD' DIE DE RESULTATEN VAN 'CURIEUZENEUZEN' BEKENDMAAKT VLAK VOOR DE VERKIEZINGEN, DAT IS GEEN TOEVAL

kwaliteitskranten aan de macht zijn behoren tot een generatie waar die oikofobie deel uitmaakt van hun verzet tegen het establishment van vroeger. Alles waar dat voor stond, gooien ze weg. Merkwaaardig is natuurlijk ook dat er een zeer grote kloof en spanning ontstaan tussen die journalisten en een groeiend deel van de samenleving. Het is misschien typisch voor onze westerse cultuur dat we tegen onszelf zijn. Ik heb het

gevoel dat die tendens in de buurlanden minder geprononceerd is dan bij ons.'

De kloof tussen journalisten en een deel van de maatschappij blijkt vaak uit de reacties van lezers ...

'Interessant *hein!* Ik lees dat ook.'

Maar dat is soms een vloedgolf van brutaal en goor ongenoegen.

'Je leest inderdaad veel schandalige opmerkingen, laat dat duidelijk zijn. Mijn diepste gedachte daarover is dat journalisten zich daar vaak boven verheven voelen. De verontwaardiging van gewone mensen nemen ze niet au sérieux en doen ze af als populistisch. Het is een soort statussymbool te denken dat je het als redactie allemaal beter weet. Status kan zich manifesteren in geld en macht, maar als dat niet meteen empirisch waarneembaar is, kan het zich ook uiten in het zich

superieur wanen op het vlak van het denken, waar ik overigens alle begrip voor heb (*lacht hartelijk*).

Jean-Paul Sartre, de linkse naoorlogse 'topintellectueel', vond de Sovjet-Unie ook heel oké en riep graag 'leve het Maoïsme'. Om maar niet te spreken over dichter Paul Eluard. Toen het communistische regime van het voormalige Tsjecho-Slowakije een van zijn beste vrienden vermoordde, had hij daar alle begrip voor, want die vriend liep niet in het gareel. Dat is een toppunt van domheid: ideeën boven mensen verkiezen. En linkse intellectuelen die niet nadenken hebben vaak die neiging, want kiezen voor de mens, is ook kiezen voor zijn gebreken. Als je voor ideeën opteert, kies je altijd voor het goede dat zo goed is dat het zelfs moorden waard is, maar moord valt zelden aan te raden.'

Wat houdt het begrip vierde macht dan voor u in?

'De ideale vierde macht is een kritische pers, die, in de mate van het mogelijke, en wetend dat absolute objectiviteit niet bestaat, feiten en oordelen van elkaar scheidt. En, dat vind ik een belangrijk punt, die zich dan ook niet verheven voelt boven de andere machten. Want dat is de kern van het probleem. Wat Montesquieu oorspronkelijk met scheiding der machten bedoelde, hield ook in dat die machten elkaar in evenwicht moeten houden. En sommige journalisten beschouwen zich als de ultieme controleurs die boven de andere machten staan, zeker als ze meer en meer eigen meningen naar voren schuiven, terwijl ze mee in het globale evenwicht zouden moeten zitten.'

Staat de vrije meningsuiting onder druk?

'Natuurlijk! Ik verdedig de vrijheid *tout court*, zeker de vrijheid om kritisch te zijn over de manier waarop informatie wordt aangeboden. Ik ben geen fan van censuur. Journalisten in de gevangenis steken, dat oogt heel slecht op het visitekaartje van een land. Wat we moeten blijven verdedigen, is de vrije meningsuiting en de journalisten die niet worden

opgeslorpt door het grootkapitaal, modieuze trends of hun eigen ego. De media zelf kun je niet beschermen, wel de gedachten en de informatie. De huidige media met subsidies in leven houden, is ook zinloos. Dat doet mij denken aan de staalfabrieken in Wallonië die in de jaren 70 en 80 werden gesubsidieerd, ook al zat er niks meer in.'

De media zijn wel een commercieel product, ze profileren zich als 'merken'.

'Een echte goeie krant heeft behoefte aan mensen die verschillend denken. Als je een persorgaan als een merk beschouwt, bevorder je eenheid en herkenbaarheid, alles wat met het merk verzoenbaar is of daar helemaal aan beantwoordt. Om tegemoet te komen aan de lezers moeten ze ook stukken over persoonlijke drama's, moorden en vreemde verwickelingen in het leven zeer aantrekkelijk brengen, wat ik niet per se slecht

vind. Over een moord kan je nog een onderhoudend stuk lezen zonder te veel gemoraliseer. Als het gaat over vliegtuigreizen krijg je meteen ook

VEEL KRANTEN ONTPOPPEN ZICH ALS ACTIVISTISCHE SPELERS, NET ZOALS POLITIEKE PARTIJEN OF LOBBYGROEPEN

alle gevolgen van de CO₂-uitstoot erbij. Ik vind een stuk over een fait divers soms heel ontspannend, want dan hoef ik mij niet direct moreel te engageren. Artikels over vliegtuigreizen, huizen en eten hebben vaak een culpabiliserende ondertoon en dat is toch afschuwelijk, daar zit een soort fundamentalisme achter. Dan

denk ik: er is gelukkig nog de veilige wereld van de moord, die nooit wordt goedgekeurd maar waar voor de rest geen flauwekul rond wordt verkocht.'

Wat denkt u als jurist van de zelfregulering van de pers via de Raad voor de Journalistiek?

'Zelfregulering, dat vind je bij de orde van de advocaten en de geneesheren ook. Dat kan een zekere rol vervullen, maar de maatschappelijke trends zullen altijd sterker zijn dan de neiging tot zelfregulering. Je ziet dat nu bijvoorbeeld bij de notarissen, die maken ook rapporten over wat ze allemaal willen verbeteren en dat is uiteindelijk toch minder dan wat vandaag maatschappelijk aanvaardbaar is. In die zin ontloopt de pers het lot niet dat ook anderen ondergaan. De consumenten zullen bepaalde producten gewoon niet meer kopen en de markt zal zelfregulariserend werken.'

BOB WOODWARD

Spreekt geen Nederlands

GUY MORTIER

Niet los te weken van Humo

KUIFJE

Heeft het digitale tijdperk totaal gemist

LIESBETH VAN IMPE

Heeft al een contract van onbepaalde duur



WIE VOLGT?

Het Nieuwsblad is niet zomaar op zoek naar een journalist, maar een schrijver die het verschil wil en kan maken.

Interesse? Mail de hoofdredacteurs op pascal.weiss@nieuwsblad.be

Ook journalisten maken al eens een professionele fout... Teken daarom in op onze

GROEPSVERZEKERING VOOR BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID EN RECHTSBIJSTAND

Verlengd tot
30 september
2019

VERZEKERINGNEMER



VERZEKERAAR



VERZEKERDEN

- leden van de AVBB (VVJ & AJP) die intekenen
- beroepsjournalisten, bezoldigd of zelfstandig
- stagiairs
- persmedewerkers
- associaties of vennootschappen van journalisten (zodra alle journalisten die er deel van uitmaken, toetreden zijn tot deze polis en er de premie van hebben betaald)

VERZEKERDE RISICO'S

BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID

De burgerlijke aansprakelijkheid, zowel contractueel als buitencontractueel, wegens schade of nadeel veroorzaakt aan derden of cliënten, in de uitoefening van hun beroep en volgend uit fouten, onjuistheden, vergissingen, vergetelheden, indiscretie en in het algemeen elke schadeverwekkende daad (...).

Tevens worden de gevallen gedekt waarin een journalist solidair of in solidum gehouden is samen met de uitgever die verantwoordelijk is voor zijn artikel en/of mededeling.

BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID UITBATING

De burgerlijke buitencontractuele aansprakelijkheid wegens schade veroorzaakt aan derden of cliënten.

RECHTSBIJSTAND

- de strafrechtelijke verdediging in verzekerde geschillen;
- de burgerrechtelijke verdediging in het kader van beroepsaansprakelijkheid in verzekerde geschillen;
- voor loontrekkenden: de verdediging voor de arbeidsrechtbank.

Ga naar www.journalist.be voor de volledige omschrijving van dekkingen en uitsluitingen.

VERZEKERDE BEDRAGEN EN VRIJSTELLINGEN

BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID

Limiet: 125.000 EUR per schadegeval, alle schade samen
Vrijstelling: 500 EUR per schadegeval

BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID UITBATING

Limiet: 1.250.000 EUR per schadegeval, alle schade samen
Vrijstelling: 500 EUR per schadegeval (uitsluitend voor materiële schade)

RECHTSBIJSTAND

Limiet: 12.500 EUR per schadegeval.

PREMIE

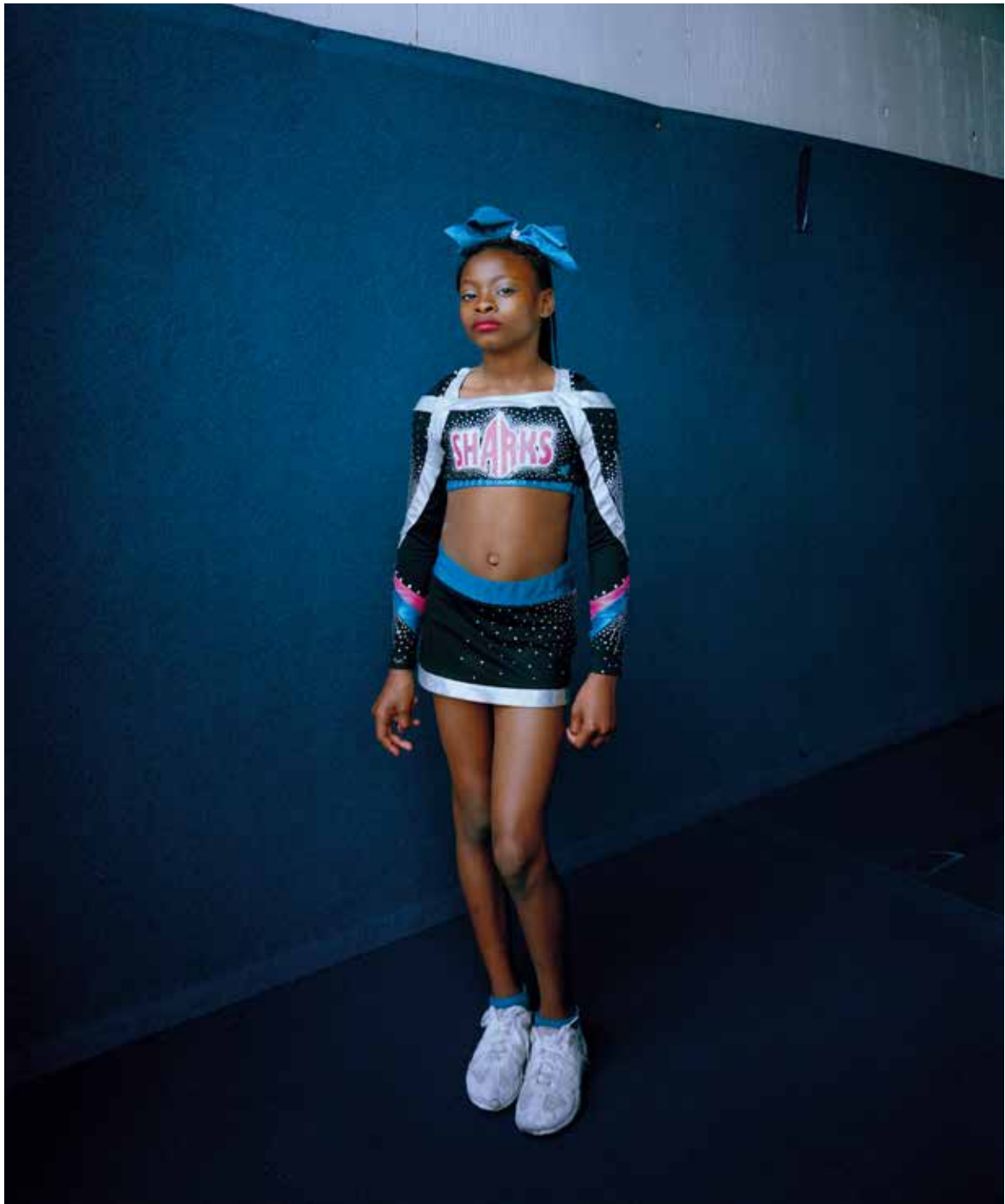
€ 250 per jaar (premie is fiscaal aftrekbaar)

HOE INTEKENEN?

Gebruik het inschrijvingsformulier in dat u vindt op www.journalist.be

FOTOROL

Een beroepsfotograaf kiest een bijzondere foto van een collega, en geeft de rol door.



AURÉLIE GEURTS
kiest een foto van
EVA VERBEECK

Waarom ik voor deze foto kies? De kleuren. Het zachte licht. Het opvallende tenue. De zelfverzekerde blik met handen die toch net iets anders vertellen.

We worden elke dag overspoeld met beelden. De meeste vergeten we vrijwel meteen, andere blijven dan weer in het geheugen hangen. Zo ook dit beeld van mijn fotovriendin Eva Verbeeck. Ze woont sinds vorig jaar in Savannah, in de VS. Het land van de

iconische popcultuur, met hun wereldberoemde cheerleaders.

Eva was gefascineerd door het fenomeen cheerleaders, en onderzocht daarom het stereotype dat rond cheerleaders hangt. Met haar grootformaat-camera portretteert ze jonge cheerleaders tussen de 5 en 13 jaar oud. Het resultaat is een reeks mooie en eerlijke portretten van jonge, opgroeiende meisjes die op een tedere manier zijn vastgelegd.



'Hij kon wat niemand kon'

Er zijn weinig journalisten die ik bewonderd heb als Hugo De Ridder, gestorven op zijn 86ste. Manu Ruys heb ik altijd gerespecteerd voor zijn fraaie Nederlandse zinnen. Hugo De Ridder voor zijn intelligentie, zijn engagement, zijn humor, zijn warme persoonlijkheid. Hij kon wat niemand kon. Een regering laten vallen met één artikel, met één boek. Het was een plezier om met hem te praten, tot op hoge leeftijd.

Hugo's carrière zat in zijn beste jaren op de grens tussen de verzuilde journalistiek van de generatie Ruys en de meer afstandelijke journalistiek van vrijgevochten journalisten in het laatste decennium van vorige eeuw. Hugo De Ridder heeft zijn christen-democratische overtuiging nooit weggestoken. Leo Tindemans, Frank Swaelen, Petrus Thys, Herman Van Rompuy en andere kopstukken van de christen-democratie behoorden tot zijn vriendenkring.

Zijn engagement was geen beletsel voor onpartijdige journalistiek. Op die manier heeft hij de basis gelegd voor de ontzuiling van de media in Vlaanderen. 'Een man zonder engagement is een triestige vent', reageerde hij gepikeerd toen zijn onafhankelijkheid als journalist werd betwist. Het heeft hem inderdaad nooit belet om zijn vrienden in de politiek te fileren als dat nodig was om de werkelijkheid bloot te leggen. Voor hem lieten zijn netwerk en zijn engagement hem toe verder door te dringen in de catacomben van de macht dan iemand voor of na hem ooit heeft kunnen doen, in meer dan één politieke familie. Hugo De Ridder was in zijn grootste jaren de politieke chef en commentaarschrijver van *De Standaard*. Hij is zijn krant trouw gebleven, ook nadat de nieuwe generatie de krant op andere wegen stuurde.

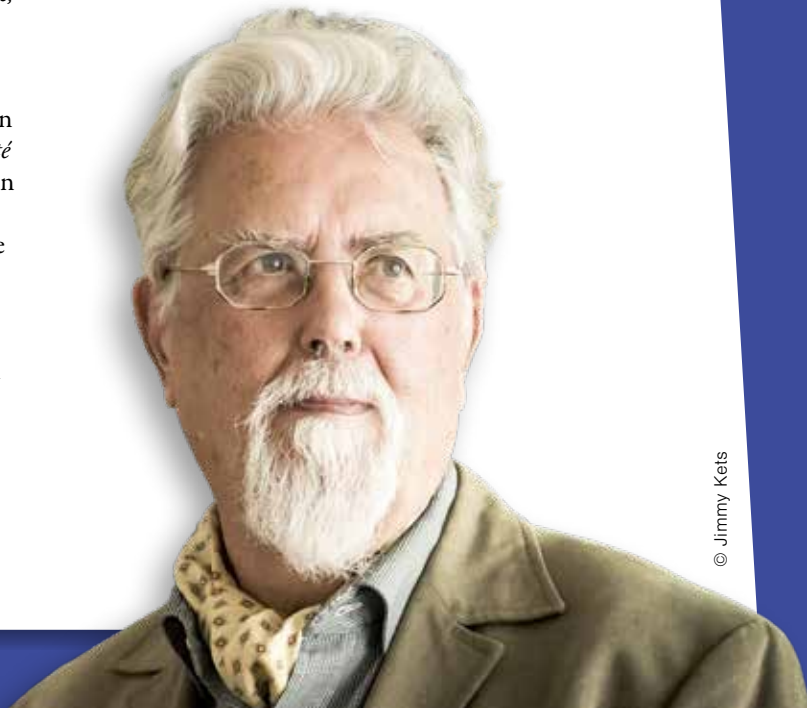
Hij was niet eens zo lang Wetstraatjournalist toen hij met de onthulling van het Ibramco-schandaal de val van de regering-Leburton veroorzaakte, de slechtste regering ooit, halfweg de jaren zeventig. Hij zou later in het boek *Omtrent Wilfried Martens* ook het complot tegen Guy Verhofstadt onthullen in de regering met Martens als premier. Enkele invloedrijke christen-democraten kwamen toen samen in het dorpje Poupehan, waar ze *en petit comité* het herstelbeleid van de regering-Martens gestalte gaven en op het einde ook 'da joenk' neerhaalden omdat hij wilde raken aan de almacht van de christen-democratie. Voor de jongsten onder ons: toen was de CVP nog de baas in België.

De methode-De Ridder bestond erin om met enkele jaren afstand de kopstukken van de politiek één na één te ondervragen over hun ervaring en herinnering aan belangrijke politieke gebeurtenissen en hun verklaringen vervolgens te toetsen aan de persoonlijke ervaring van politieke vrienden en andere tegenstanders. Dat liet hem

toe om uiteindelijk een verhaal te reconstrueren tot in het laatste detail. Zijn opvolgers bij *De Standaard* hebben nadien gelijkaardige methodes gebruikt om de belangrijkste gebeurtenissen in de Wetstraat vast te leggen, in de krant of in een boek. Het verschil met politieke reeksen als *De 16 is voor u* was dat er vandaag minder tijd overheen gaat. Alles moet sneller, ook als sommige tenoren (nog) niet willen meewerken en er bijgevolg belangrijke elementen ontbreken voor een definitieve conclusie. Later heeft hij nog een bravourestukje afgeleverd met zijn boek *Het geknakte riet* over de neergang van de christen-democraten en de vorming van de paarse regering(en). De CVP is toen van naam veranderd, maar heeft de verloren gegane macht nooit meer kunnen herstellen.

Hugo De Ridders afscheid bij zijn krant is zijn hele leven lang een pijnpunt gebleven, nadat hij in een interne, uitgelekte nota was 'gedegradeerd' in de ranglijst van Wetstraatjournalisten. Hij heeft dat op zijn krachten genomen en het was voor een man op het toppunt van zijn kunnen, begin jaren negentig, ook onverdiend. De Ridder heeft de eer toen aan zichzelf gehouden. Hij bleef nadien met regelmaat politiek geïnspireerde boeken produceren, onder meer over de vergrijzingsgolf die zou toeslaan. Ook dat werd een politiek thema van eerste orde. Hij hield zich ook bezig tot op hoge leeftijd met de organisatie van de journalistieke opleiding in Antwerpen.

De laatste paar jaar was hij wat vereenzaamd, hoewel nog even lucide. Hij moest nu ook thuis voor alles instaan en zijn echtgenote moest recentelijk naar een rusthuis. Dat heeft hem zeer aangegrepen. Hij die altijd zo sprankelend van aard was, werd er wat depressief van, zei Herman Van Rompuy. Zo eindigt het verhaal van Hugo De Ridder, een van de allergrootsten in ons vak. Ik zal hem niet vergeten.



100 JAAR GELEDEN WERD OOK DE PERS BEVRIJD

Wapenstilstand 1918 betekende ook voor de pers een bevrijding. Van de kranten die waren verdwenen of bleven verschijnen onder Duitse censuur kenden er vele een doorstart. Bladen die hadden gecollaboreerd werden verboden, hun uitgevers en journalisten veroordeeld. Maar in het algemeen hadden de Belgische journalisten “zich heldhaftig gedragen en hun beroep veel eer aangedaan”, aldus niemand minder dan koning Albert I.

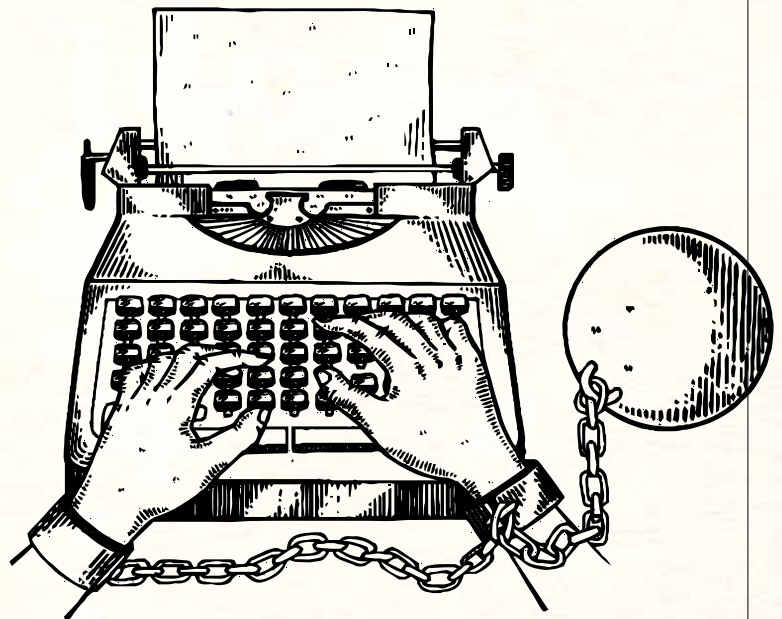
POL DELTOUR

De jaren 1880-1900 worden wel eens de ‘gouden jaren’ van de Belgische dagbladpers genoemd. Technologische vernieuwingen, de inlassing van reclame en een groeiend alfabetisme deden het aantal krantentitels en hun respectievelijke oplagen fors oplopen. In die periode zagen onder meer *De Gentenaar* (1879), *Vooruit* (voorloper van *De Morgen*) (1884), *Het Laatste Nieuws* (1888), *Het Volk* (1891-2008), *Gazet van Antwerpen* (1891) en *De Nieuwe Gazet* (1897) het licht.

Toen kwamen de Duitsers, en naar mate zij Belgisch terrein veroverden, brachten ze ook censuur mee. Vanaf begin 1915 ontwikkelde de bezetter een heus persbeleid: geen artikelen die “de haat van de bevolking tegen Duitsland kunnen onderhouden of aanwakkeren”, geen negatieve informatie over de militaire prestaties van het Duitse leger of zijn bondgenoten, geen informatie over de Belgische regering in ballingschap... Enkel oorlogscommuniqués van een door de Duitsers gefinancierd persagentschap mochten worden overgenomen. Op elke redactie moest een ‘censurbureau’ deze principes bewaken.

DUITSE CENSUUR

Nagenoeg alle kranten van de 92 die er toen verschenen, hielden ermee op. Uitgevers en journalisten weigerden zich te onderwerpen aan de Duitse censuur. *De Standaard* en *Volksgazet* (andere voorloper van *De Morgen*) werden uitgerekend in 1914 opgericht, maar stelden hun



verschijning uit. In Gent daarentegen bleven *De Gentenaar* en *Vooruit* van de persen rollen, zij hadden minder last van de lokale Duitse censuur. Het heette dat zij een ‘aanwezigheidspolitiek’ voerden, laverend tussen de richtlijnen van de Duitse censoren. Ook de 2.800 tijdschriften uit die periode stopten bijna allemaal met verschijnen. Er kwamen ook nieuwe kranten tot stand. Zo waren er ronduit pro-Duitse collaboratiekranten. Een bijzondere plaats nam de Vlaams-activistische pers in. Zij klaagde de uitbuiting van de Vlaamse frontsoldaten aan: 80% van de soldaten aan het front was Vlaams terwijl bij de officieren 80% Franstalig was. Deze pers werd loyaal gesteund door de Duitsers, die wel brood zagen in de ‘germanisering’ van het toen nog sterk francofone

Vlaanderen. Het zijn deze kranten die na de oorlog zware rekeningen kregen gepresenteerd, in de vorm van publicatieverboden en persoonlijke veroordelingen voor hun uitgevers en journalisten. Weliswaar zaten niet alle Vlaamsgezinde bladen op deze Duitse lijn: enkele namen een ‘passivistische’ houding aan, en kwamen op voor een oplossing van het Vlaamse vraagstuk in een opnieuw vrij België.

SLUIKPERS

Daarnaast ontstonden ook clandestiene – en formeel verboden – bladen, 77 in het totaal. Deze sluikpers publiceerde berichten van en over de geallieerden en maakte de bezetter waar mogelijk het leven zuur. De clandestiene pers ging ook frontaal in de aanval tegen collabore-

rende en gecensureerde dagbladen, tot en met het bij naam noemen van de journalisten die ervoor werkten toe. In deze categorie speelde *La Libre Belgique* een prominente rol. Die krant publiceerde in de oorlogsjaren 171 clandestiene edities, ondanks talloze arrestaties van medewerkers en andere represailles vanwege de Duitsers.

De Bevrijding bracht voor de kranten die in 1914 bestonden en ermee ophielden, een doorstart met zich mee. Ook de kranten die waren blijven verschijnen in het kader van een 'aanwezigheidspolitiek', mochten voortdoen. *De Standaard* verscheen voor het eerst op 4 december 1918 – precies een eeuw geleden dus. De clandestiene verzetskrant *La Libre Belgique* verscheen voortaan als regulier dagblad. Een opmerkelijk verschil met vroeger was wel het kleinere papierformaat, een gevolg van financiële beperkingen en papiertekort.

DE EER VAN HET BEROEP

De vele journalisten die weigerden voor gecensureerde kranten te schrijven, veroordeelden zichzelf daarmee tot jaren van armoede. *Plutôt souffrir que trahir*, was het motto. De toenmalige Algemene Belgische Persbond (ABP), voorloper van de AVBB/VVJ, besliste op een algemene ledenvergadering in november 1914 dat het beroep van journalist niet meer zou worden uitgeoefend zolang de Duitse censuur aanhield. Sommigen trokken naar het buitenland, en probeerden van daaruit nog de bevolking in bezet België te informeren. Vele anderen sloten zich aan bij de clandestiene pers. De ABP, en met name de Brusselse afdeling, bood voor zover mogelijk financiële en andere hulp, onder meer in de vorm van goedkope warme maaltijden. Nederlandse en Engelse persverenigingen zorgden voor extra hulp.

Het leverde de Belgische journalisten na de oorlog een loftuiting op van koning Albert I. In een brief aan de ABP schreef hij: *"Pendant la guerre, les journalistes belges, par l'action quand ils le pouvaient, par l'abstention et le sacrifice quand ils le devaient, ont bien servi la Patrie et porté très haut l'honneur de leur profession."*

Dat gaf aanleiding tot enkele voordelen voor journalisten, zoals een korting bij de spoorwegen. Later, in 1934, verklaarde Albert zijn uitdrukkelijke geloof in persvrijheid als essentiële voorwaarde voor een vrij land. De ABP drukte hij, met een nieuwe wereldbrand die er zat aan te komen, op het hart te allen tijde de journalistieke onafhankelijkheid te bewaren.

OORLOGSCORRESPONDENT

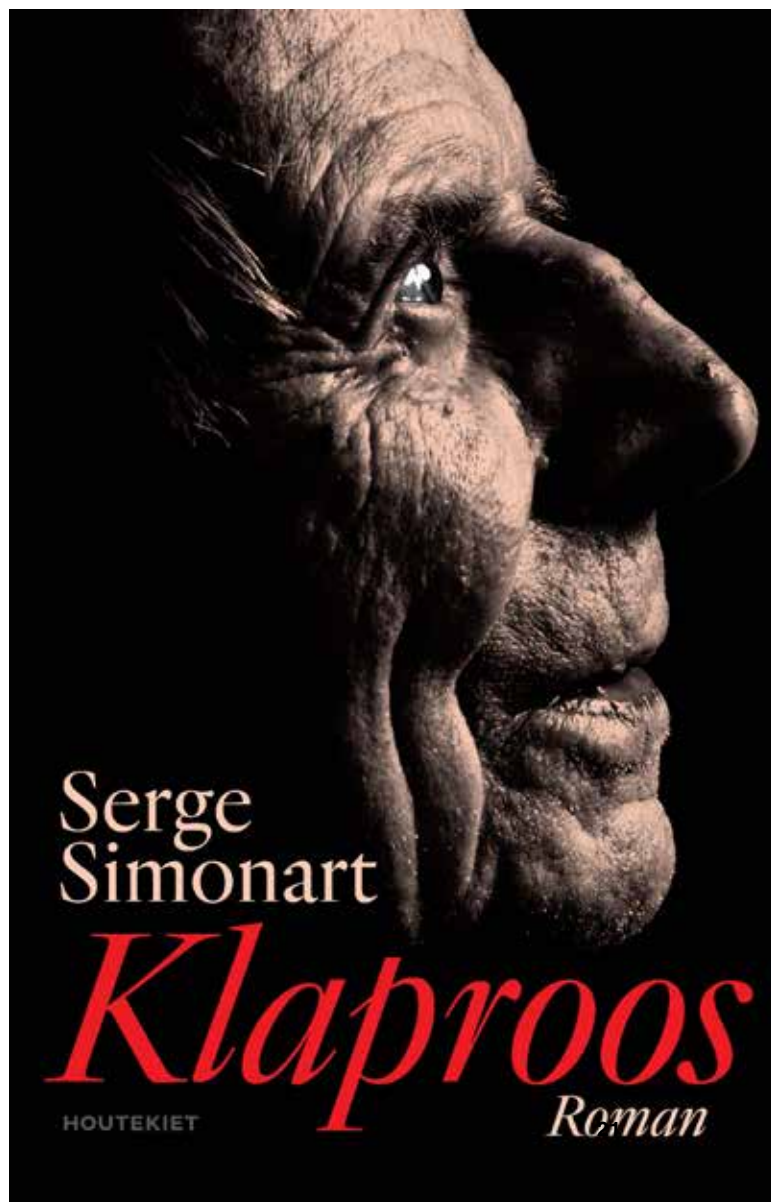
Lang voor Rudi Vranckx waagden dappere journalisten zich al aan het oorlogsfront. 1914-1918 zorgde voor een doorbraak van de oorlogsverslaggeving. Aanvankelijk vertrouwden de kranten die nog toe aan de militairen zelf, en deden ze voor uitleg vaak een beroep op gepensioneerde militairen. Maar geleidelijk aan deed de nood aan onafhankelijke waarnemers zich gevoelen. Vooral in het spoor van de Britse en Amerikaanse legers doken

meer en meer onafhankelijke oorlogsverslaggevers op.

De oorlogsjaren hadden trouwens voor een forse ontwikkeling van de persfotografie gezorgd. Dat uitte zich in de opkomst van een hele reeks 'geïllustreerde' bladen. Het publiek had een groot wantrouwen in de (gecensureerde) pers, en toen leefde nog de overtuiging dat een beeld niet kon liegen. Hetzelfde gold voor filmjournaals (het eerste was door Charles Pathé gemaakt in 1907). Reden waarom overheden wereldwijd filmreporters wantrouwden en vaak aan banden legden. Radioverslaggeving zou zich pas na de oorlog echt ontwikkelen.

De Bevrijding had zoals bekend maar een heel tijdelijk effect. In 1940 overviel een nog strenger censuurregime de Belgische media. Maar ook toen hield het gros van de journalisten het been stijf. En ook aan dat verhaal kwam gelukkig een einde.

ADVERTENTIE



Word ook in 2019 lid

(HET BLIJFT NU EENMAAL HARD NODIG)



Vlaamse Vereniging van Journalisten

Association générale des Journalistes Professionnels de Belgique

AGJPB

AVBB

Algemene Vereniging van beroepsjournalisten in België



DIRECTE VOORDELEN

- toegangs- en andere werkfaciliteiten bij allerlei evenementen
- essentiële informatie via het magazine *De Journalist*, de websites *journalist.be* en *journalistenloket.be* en de jaarlijkse JournalistenAgenda
- service-op-maat over uw journalistenstatuut
- diverse materiële voordelen, onder meer op het vlak van vervoer



DANKZIJ DE VVJ

- is er een wettelijk statuut voor beroepsjournalisten
- bestaat wetgeving ter bescherming van het journalistiek bronnengeheim
- genieten loontrekkende beroepsjournalisten van een aanvullend journalistenpensioen
- is er een breed basisplatform voor deontologie en zelfregulering via de Raad voor de Journalistiek
- kunnen journalisten aanspraak maken op auteursrechten
- vallen auteursrechten onder een voordelig belastingtarief
- beschikken beeldjournalisten over een specifiek platform en faciliteiten om zich kenbaar te maken



BLIJVENDE AANDACHTSPUNTEN

- de VVJ blijft gaan voor behoorlijk bezette en onafhankelijke redacties
- degelijke lonen en vergoedingen voor journalisten
- beheersbare werkdruk en een goede work/life-balans
- meer houvast en betere vergoedingen voor freelancejournalisten
- redactiestatuten, redactieraden en redactedélégués

ALLE INFORMATIE OP WWW.JOURNALIST.BE

dejournalist





LIDGELDEN / KOSTENBIJDRAGEN 2019

BEROEPSJOURNALIST - LID VVJ	125
Waarborg autopersplaat (eenmalig)	40
<hr/>	
BEROEPSJOURNALIST - GEEN LID VVJ	
Administratiekost perskaart 5 jaar	100
Jaarlijks validatievignet perskaart	50
Waarborg autopersplaat (eenmalig)	65
Jaarlijks validatievignet autopersplaat	50
<hr/>	
STAGIAIR-BEROEPSJOURNALIST	90
<hr/>	
PERSMEDEWERKER = JOURNALIST IN BIJBEROEP	75
<hr/>	
TECHNICUS - LID VVJ	70
<hr/>	
TECHNICUS - GEEN LID VVJ	
Administratiekost T-kaart	40
Jaarlijkse validatievignet T-kaart	15
<hr/>	
ERELID (OUD-JOURNALIST)	65
<hr/>	
DOCENT JOURNALISTIEK	60
<hr/>	
STUDENT JOURNALISTIEK	20 à 50



Voor erkende beroepsjournalisten volstaat betaling om hun lidmaatschap te hernieuwen en hun persdocumenten te krijgen.



Stagiairs, persmedewerkers en ereleden krijgen een formulier toegestuurd dat ze moeten invullen en terugsturen.

U kunt uw bijdrage overschrijven op rekening **BE33 2100 3197 0646** van de VVJ, Zennestraat 21, 1000 Brussel. Vermeld uw naam en erkennings- of lidnummer in de mededeling. Uw betaling bereikt ons best op uiterlijk **16 december 2018**.



Na ontvangst van uw betaling bezorgen we u spoedig uw documenten:

- Voor beroepsjournalisten/journalisten van beroep: het validatievignet 2019 voor uw officiële perskaart; desgevallend het validatievignet 2019 voor uw autopersplaat
- Voor technici: het validatievignet 2019 voor de T-kaart
- Voor stagiairs, persmedewerkers en ereleden: uw VVJ-lidkaart voor 2019
- Voor beroepsjournalisten/journalisten van beroep en stagiairs: het NMBS-formulier voor de gratis treinkaart
- VVJ-leden ontvangen bovendien automatisch *De Journalist* en de *Journalistenagenda*, krijgen toegang tot de volledige website www.journalist.be, inclusief de Journalistendatabank, en kunnen met elke vraag of elk probleem onmiddellijk contact opnemen met het VVJ-secretariaat of een VVJ-vertegenwoordiger op de redacties.

VLAAMSE VERENIGING VAN JOURNALISTEN (VVJ)

Zennestraat 21 – 1000 Brussel

www.journalist.be | info@journalist.be | Tel: 02 777 08 40 | Fax: 02 777 08 49

‘We hebben allemaal een metamorfose ondergaan’

18 jaar al schrijft Ann Peuteman (45) voor *Knack*. Ze heeft in die tijd het weekblad en de journalistiek ingrijpend zien veranderen. ‘Tot mijn grote ergernis pakt mijn zoon nooit meer een krant vast, maar op het einde van de dag is hij soms beter geïnformeerd dan ik, die op de baan ben en het van radio moet hebben.’

MONICA MORITZ

‘De evolutie van *Knack* heeft minder te maken met hoofdredacteurs dan wel met maatschappelijke ontwikkelingen. De laatste 18 jaar waren cruciaal voor de geschreven pers, en al helemaal voor de weekbladpers. Ook de journalisten hebben zich moeten aanpassen. Dat was knap lastig, ook voor mij. Schrijven voor een website, dat hoorde niet bij mijn job, dacht ik toen. Wij hebben allemaal een metamorfose ondergaan. Dat zijn woelige jaren geweest. Nu is de rust teruggekeerd.’

Heb je de indruk dat de toevloed aan informatie op websites de weekbladpers sterk beïnvloedt?

‘Vroeger was de actualiteit voor ons belangrijker en concurreerden we met kranten. Daar konden wij niet van winnen – een primeur kon je geen dagen stilhouden. Vandaag is ons werk makkelijker. Hebben we een primeur, dan gooien we die op onze website. Door die mooie wisselwerking met de website kunnen we nu ook het nieuws opvolgen. Vroeger vroegen we ons af: wat missen we nog in het blad? Dat hebben we losgelaten, je kunt niet alles wat gebeurt volgen. Nu moeten we meer in de diepte gaan en soms ook over al die versnipperde informatie een stand van zaken schrijven. Voor mij is *Knack* een oase in deze tijd van snel nieuws waar iedereen alles moet weten. Wij kunnen even stilstaan bij de informatie en toch nieuwe dingen aanreiken.’

Wat boeit je zo aan dit vak?

‘Dat je je nieuwsgierigheid kunt volgen en elke dag iets bijleert. Bovendien ben ik sociaal geëngageerd. Ik ging als jong meisje al voor de Oxfam Wereldwinkel werken en voor Amnesty International kaarsen verkopen. In het prille begin van mijn carrière droomde ik van oorlogsjournalistiek. Waarschijnlijk was ik een te groot *bourgeois* om dat aan te durven (*lacht*). Als ik nu terugkijk op mijn carrière ben ik vooral trots op stukken die hebben geleid tot vragen in het parlement en iets in beweging hebben gezet. Ik wil mensen met problemen een stem geven en ze laten zien dat ze niet alleen zijn. Tegelijk wil ik natuurlijk dat het blad verkoopt en ik gelezen word, én dat de mistoestanden die ik signaleer worden aangepakt.’

En gebeurt dat?

‘Soms. Na mijn stukken over jongdementen die door de mazen van het sociale net vallen, kwamen er parlementaire vragen en nu worden die mensen geholpen. Is dat dankzij mijn tussenkomst? Nee, dat is dankzij de hulpkreet van slachtoffers die ik heb gemeld. Je zet als journalist alleen iets in gang. Dat je parlementaire vragen uitlokt, gebeurt niet vaak, maar je kunt ook een discussie aanwakkeren en mensen ertoe aanzetten om na te denken over zaken die soms ver van hun bed zijn, zoals armoede. Daar schrijf ik vaak

over. Wij zitten allemaal opgesloten in onze sociale klasse, ook al ontkennen we dat.’

Hoe uit zich dat volgens jou?

‘Neem die 40 Dagen zonder Vlees. Daarover schreef ik dat het elitair is, omdat iemand die al zijn energie nodig heeft om zijn kind te voeden niet plots vegetarisch gaat eten. Dan krijg je veel weerwerk van mensen die roepen dat noten even goedkoop zijn en zo. In welke wereld leven die mensen? Vertel maar eens aan iemand die al blij is dat hij één keer in de week vlees op tafel kan zetten: ga noten kopen! In deze tijden van tegenstellingen moet je gewoon ook eens belichten hoe anderen leven.’

IK WIL MENSEN MET PROBLEMEN EEN STEM GEVEN

Knack is, zoals alle nieuwsmedia, de toer van de commercialisering opgegaan. Wat heeft dat voor gevolgen?

‘De commercialisering heeft veel meer impact gehad op het uitzicht dan op de inhoud van het blad. Zo is er veel meer aandacht voor het visuele aspect. In de loop der jaren is het aantal tekens op een pagina bijvoorbeeld van 5.500 naar 4.000 teruggebracht. Dat is frustrerend voor journalisten, maar het maakt een pagina leesbaarder. Je zou eens een *Knack* van 18 jaar geleden moeten bekijken: tjokvolle pagina’s, geen tussentitels, dat liep maar door. Weekbladen zijn veel aantrekkelijker vandaag. Ik vraag mij trouwens af of lezers al die lange stukken wel lezen.



© Franky Verdickt

Los daarvan is de aandachtsboog nu korter. Interviews van 6 pagina's zul je niet zo vaak niet meer vinden.'

Zijn er ook merkbare ideologische verschuivingen?

'Toen ik hier begon, waren wij blijkbaar een liberaal blad, daarna een CD&V-blad, later een N-VA-blad en nu zijn we links. Mensen proberen altijd journalisten in een politiek hoekje te duwen. Wij hebben natuurlijk allemaal een politieke overtuiging, maar dat betekent niet dat die in je pen moet sluipen. Opvattingen vind je in redactionele commentaren en columns. Het evenwicht tussen meningen en informatie wordt hier goed bewaakt, maar wij krijgen zowel uit linkse als rechtse hoek kritiek. Rik Van Cauwelaert (*vroegere hoofdredacteur, red.*) zei: zolang zowel links als rechts als het centrum kwaad op je zijn, ben je goed bezig. Dus dan zijn wij goed bezig.'

Kies je zelf de onderwerpen waarover je schrijft?

'Soms vraagt Bert Bultinck (*hoofdredacteur, red.*) me om over een bepaald onderwerp te schrijven, maar meestal stel ik zelf een verhaal voor. Vijf jaar geleden ben ik weggewandeld van de pure politieke verslaggeving, en schrijf nu over vooral over sociale zekerheid, gezondheidszorg, onderwijs en welzijn. De ommezwaai kwam tijdens de lange regeringsvorming van meer dan 500 dagen. Ik schreef maar stukken schrijven over wie wat misschien tegen Di Rupo had gezegd en begon me af te vragen waar ik mee bezig was. Ik begon ook een beetje cynisch te worden over politiek. Ik was wel een beetje bang om alles wat ik kende achter te laten. Ik had een groot netwerk, kende veel politici en overal gingen de deuren open. Wetstraatjournalist Filip Rogiers, die ik als jonge journaliste erg bewonderde, had die stap van wat hij zelf 'van de Wetstraat naar de

Dorpsstraat' noemde al eerder gezet. Dat snapte ik aanvankelijk niet: waarom zou je die wereld van ministers opgeven? Enfin, het was een keerpunt. Op een bepaald moment had ik een stuk geschreven over bijzondere jeugdzorg en het feit dat daar beslissingen zonder inspraak van de jongeren zelf werden genomen. Ik dacht toen: ik doe dat voor die jongeren, en voelde mij daar goed bij. Tot ik een handgeschreven brief kreeg van een 16-jarig meisje uit een instelling: *Mevrouw, u doet net hetzelfde: u schrijft dat u weet wat wij voelen, maar dat weet u helemaal niet.* Ik was daar vreselijk door *gepakt*, en ook een beetje verveeld, maar ik heb dat ter harte genomen en dat verwijt is voor mij een soort controlemechanisme geworden. Journalisten schrijven vaak met een zekere arrogantie over wat mensen voelen en moeten doen. Sindsdien praat ik ook met getuigen. Nu doen veel journalisten dat, maar voor mij is dat erbij gekomen: een stem en een gezicht geven aan degenen over wie het gaat bij belangrijke beslissingen.'

Sommigen zullen dat human intereststukken noemen.

'Nee, dat is geen human interest, echt niet, daar word ik lastig van als mensen dat zo noemen.'

Hoezo?

(*aarzelt*) 'Je kunt honderd stukken schrijven over patiënten met jongdementie die in de armoede terecht komen. Dat interesseert geen hond en je krijgt niks gedaan. Laat je een vrouw van een jongdementie getuigen, dan breng je de bal wel aan het rollen. Er zijn zaken die mij na aan het hart liggen, zoals ons dementiebeleid, euthanasie en palliatieve zorg. Ik ken dat goed en ben daar al lang mee bezig. Ik ben ervan overtuigd dat als ik met belangstelling in iets duik de lezer dat voelt.'

Steken journalisten niet te vaak het aanmanende vingertje in de lucht?

'De beste journalisten zijn degenen die in het gewoel kunnen staan en tegelijk weten wanneer ze zich moeten terugtrekken om het allemaal te laten bezinken. Maar de les lezen, dat mag nooit. Ik vind wel dat journalisten zich vandaag beter

gedragen. Laten we niet vergeten dat 20 jaar geleden Wetstraatjournalisten die het voor het zeggen hadden, *Mitspieler* waren die er ook nog prat op gingen dat zij hadden bijgedragen tot de regeringsvorming. Die tijd is voorbij, en dat vingertje zie je soms nog, maar minder. Vroeger schreef meneer de hoofdredacteur de goegemeente voor hoe ze moest stemmen en gaf politici die hij niet lustte *en passant* nog een schop onder hun kont.

Laat zich toch niet soms misbruiken? Neem nu al die interviews met al die zendelingen die onze levenswijze via de pers proberen te beïnvloeden. ‘Misschien laten ze inderdaad te veel “goeroes” aan het woord. Ik heb het nooit eerder meegemaakt dat er zoveel goeroes opduiken. Ouderschap, alcohol, vlees, gezondheid – voor al die thema’s vind je er wel een. Interviews weerspiegelen niet de opinies van journalisten – die een objectief doorgeefluik willen zijn – maar dat heeft misschien een pervers effect. Ze laten die vaak aan het woord omdat daar een markt voor is. De mensen hebben daar behoefte aan en lezen dat ongelooflijk graag. Ik heb ook een stuk geschreven over de hype rond cvs en de zogenaamde bijnieruitputting. Je kunt over dat thema eigenlijk geen behoorlijk debat meer voeren omdat mensen zich meteen boos maken. Met grote regelmaat verschijnen daar tegenstrijdige studies over en dan is het de taak van een weekblad om dat eens op een rijtje te zetten, los van alle emoties. Denk maar eens aan het gedoe rond ouderschap. Ze slaan je in de pers continu om de oren met wat je als ouder wel en niet mag doen terwijl er nood is aan een analyse van al de gedragsregels.’

Voor je naar *Knack* kwam, maakte je ook een politieke zijsprong: je was woordvoerder van Vlaamse minister Renaat Landuyt (SP.A). ‘Tijdens de verkiezingen van 1999 hoorde ik via-via dat een van de nieuwe ministers die ik kende van de commissie-Dutroux een woordvoerder zocht. Ik heb die stap gezet omdat ik nieuwsgierig was en omdat het toen al bergaf ging met de krant *Het Volk*, waar ik werkte. Achteraf

gezien was dat een goeie beslissing. Je krijgt als insider het reilen en zeilen van een politieke partij van zeer dichtbij te zien en dat is later bijzonder nuttig gebleken. Alleen constateerde ik al vlug dat ik eigenlijk in de eerste plaats journalist ben: als ik een persconferentie moest organiseren, had ik het gevoel dat ik aan de verkeerde kant stond. Ik heb er nog geen jaar gewerkt en was trouwens geen goeie woordvoerder.’

IK HEB HET NOOIT EERDER MEEGEMAAKT DAT ER ZOVEEL GOEROES OPDUIKEN

Journalistiek is toch ook niet combineerbaar met de job van woordvoerder?

‘Nee. Ik was ook heel jong maar had wel snel door dat ik daar niet hoorde. Bovendien verwacht een partij ook dat je de volgende stap zet en je engageert. Ik had geen partijkaart, en wilde die ook niet. Al die partijen riepen toen wel dat hun ramen en deuren wijd openstonden en partijkaarten niet meer belangrijk waren, maar als puntje bij paaltje kwam wel natuurlijk. Bovendien ben je naast woordvoerder ook nog boekingsagent. Als meneer Landuyt zei dat hij in *De Laatste Show* wilde zitten, dan moest ik dat ook regelen.’

Krijg je vaak harde reacties op je stukken?

‘Wie niet? Kwade reacties en scheldtirades zijn er altijd geweest, maar vroeger begonnen ze nog met “Beste mevrouw” om me daarna pas uit te maken. Nu spreken ze je meteen aan met “imbeciel”. Haatberichten zijn ook altijd heel persoonlijk: “Ga jij dan daarvoor betalen? Pak jij die vluchtelingen in huis die vrouwen verkrachten?” Dat is geen reden om daar niet over te schrijven. Ik blijf ook openstaan voor argumenten en ben zelfs al door lezersreacties van mening veranderd. Mails moet je beantwoorden, vind ik. Je kunt boze lezers al bedaren door ze te bedanken voor hun reactie en te zeggen dat je het probleem op die manier nog niet had bekeken.’

Boezemen boze reacties jou angst in?

‘Vroeger wel, zeker scheldtelefoons. Je krijgt op den duur wel een dikke huid. Ik ben een paar keer echt geschrokken toen in een woedende reactie naar mijn kind werd verwezen, dat grijpt mij bij de keel. Ik had eens een pedofiel geïnterviewd en uitgelegd dat pedofilie een geaardheid is en we er nooit bij stilstaan dat je eigen kind ook wel eens op jonge kinderen zou kunnen vallen. Dat was geen vergoelijking van pedofilie, laat dat duidelijk zijn, maar dan krijg je van die boosaardige replieken als “ik hoop dat uw kind er ook eens mee te maken krijgt”. Het rare is dat ik pas in echt *in de gordijnen ga* als iemand *Knack* aanvalt, dat grijpt mij meer aan dan een persoonlijke атаque. *Knack* zit onder mijn huid en ik ben na 18 jaar nog altijd trots als ik kan zeggen dat ik voor *Knack* schrijf.’

Wat een promotie voor jouw werkgever!

‘Is dat promotie? Dat is loyaliteit. In de eerste plaats ben ik moeder en in de tweede Ann van *Knack*. Zoals het er nu naar uitziet, denk ik niet dat ik nog iets anders ga doen. Als zij mij willen houden, blijf ik hier misschien wel tot aan mijn pensioen.’

Naast je stukjes schrijf je boeken, modereer je debatten, heb je niet genoeg aan pure journalistiek?

‘Met modereren ben ik begonnen omdat Rik vond dat we ook de gezichten van ons blad naar buiten moesten brengen. Debatten bieden ook netwerkgelegenheden. Ik heb maar twee boeken geschreven. Het eerste was een compilatie van interviews die ik samen met Jos Geysels deed. Het tweede ging over de dilemma’s waar dokters voor staan en nu ben ik bezig met *Grijsgedraaid*. Dat gaat over onze neiging om oude mensen alles af te pakken wat leuk is in het leven – geld, seks, rijbewijs – en vervolgens verwonderd te zijn dat zij het leven niet meer leuk vinden. Ik heb daar veel stukken over geschreven en ben zo op dat idee gekomen. Ik heb daarbij echt een soort *missiegevoel* ontwikkeld en als journalist mag je niet op zending gaan, als schrijver wel.’

Journalistieke innovatie & intellectuele eigendomsrechten

Tot 31 oktober konden journalisten en start-ups projecten indienen bij het Vlaams Journalistiek Fonds (VJF), dat journalistieke innovatie ondersteunt. Maar hoe bescherm je nu op juridisch vlak een journalistieke innovatie?

CHARLOTTE MICHILS

Het subsidiereglement van het Vlaams Journalistiek Fonds geeft een ruime interpretatie aan het begrip 'journalistieke innovatie' (of 'innoverende journalistiek'). Bedoeld worden alle activiteiten gericht op vernieuwing van de journalistiek, en dit in inhoudelijke, vormelijke, zakelijke of technische zin. De innovatie kan betrekking hebben op de journalistieke productiewijze, op tools voor factchecking of datajournalistiek, op alternatieve verdienmodellen of op het inzetten van publiek. Het onderscheid tussen soorten van innovatie is belangrijk, want het bepaalt welke soort intellectueel eigendomsrecht van toepassing zal zijn. Zo wordt innovatieve software om te factchecken bijvoorbeeld op een andere manier beschermd dan een scenario voor een documentaire of een procedé voor dataverwerking.

OPDELING

Iedereen die iets nieuws creëert met een zekere economische waarde, kan daarop intellectuele eigendomsrechten doen gelden. Je creatie kan in principe enkel worden geëxploiteerd met je toestemming en, als dit is afgesproken, na betaling van een vergoeding. Intellectuele eigendomsrechten worden opgedeeld in auteursrechten en industriële

eigendomsrechten. Auteursrechten slaan op de rechten uit werken van letterkunde of kunst en de zogenaamde naburige rechten, die toekomen aan de uitvoerders van die werken. Auteursrechten zijn ook mogelijk op gecreëerde databanken en software. Tegenover die auteursrechten staan industriële intellectuele rechten, zoals het merkenrecht, het octrooirecht, en het tekeningen- en modellenrecht.

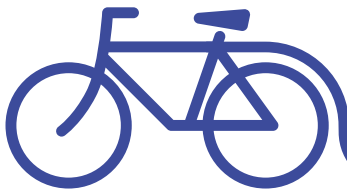
KOSTEN-BATENANALYSE

Opdat je creatie auteursrechtelijk beschermd zou zijn, hoef je niets te ondernemen. Er is geen depot, registratie of andere formaliteit voor nodig. Auteursrecht verkrijgt je louter en alleen door iets te maken dat een concrete vorm aanneemt (denk als journalist aan een artikel of een foto) en getuigt van originaliteit (dus van eigen gemaakte keuzes). Om te vermijden dat later iemand komt zeggen dat hij of zij als eerste het werk had gemaakt, is het wel raadzaam om een vaste datum te verkrijgen voor je creatie. Daartoe bestaat een aantal technieken, zoals depot bij een notaris. Opgelet: een depot bij een auteursvereniging zoals de JAM levert geen vaste datum op, aangezien dat een private instantie is. Bij industriële eigendomsrechten ligt het anders: daar moet je een formele procedure doorlopen.

Visuele vormgeving bijvoorbeeld kan worden beschermd door het tekeningen- en modellenrecht. Het octrooirecht beschermt een technische oplossing voor een technisch probleem. Zoek je bescherming voor een teken dat grafisch voorstelbaar en tegelijk origineel is, dan kan het merkenrecht bescherming bieden. Belangrijk om weten is dat als je die formele stappen niet zet, nog altijd het algemene auteursrecht kan gelden. Dus ook wanneer je een creatie niet deponereert als tekening of model bijvoorbeeld, kun je nog aanspraak maken op algemene auteursrechten. Deponeren kost geld en tijd (en hoe groter de territoriale bescherming, hoe meer je betaalt). Bovendien riskeer je een vordering tot nietigverklaring wanneer je ten onrechte overging tot depot. Het verdient dan ook aanbeveling in elk afzonderlijk geval een kosten-baten-analyse te maken. Wat kost het me om een depot te doen, welke kans is er op problemen, biedt het auteursrecht mij een voldoende vangnet als ik niks onderneem? De VVJ kan je alvast op weg helpen. Voor zover nodig schakelen wij dan door naar een specialist.

Charlotte Michils is juridisch adviseur bij de VVJ

VVJ organiseert voordelige groepsaankoop elektrische fietsen voor haar leden



De VVJ heeft een deal gesloten met de firma Bizbike (www.bizbike.be) voor een voordelige groepsaankoop van elektrische fietsen. Alle VVJ-leden en hun omgeving kunnen er gebruik van maken. De kortingen gaan tot gemiddeld 765 euro in vergelijking met de marktprijzen.

De e-bikes die we aanbieden zijn van het label Genius, een merk dat de ingenieurs van Bizbike zelf ontwikkelden. Het aanbod omvat vier modellen, telkens in een man- en vrouw versie: een stadfiets met voormotor, een stadfiets met middenmotor Fun, een stadfiets met middenmotor Max en een bakfiets met achtermotor. De kortingen in vergelijking met de winkelprijzen gaan van € 530 voor het eerste model tot € 980 voor het laatstgenoemde. Bizbike beschikt over een netwerk van zelfstandige, mobiele herstellende. Onderhoud en herstellingen kunnen aan huis, op de werkplek of een andere af te spreken locatie. Dit aan een en dezelfde prijs, gelijk waar in België.

VVJ-leden krijgen binnenkort een mail met het concrete aanbod om in te tekenen. Daarvoor moeten ze eerst registreren op de VVJ-pagina van de website van Bizbike. Met dit aanbod zet de VVJ verder in op groene mobiliteit. Zo genieten leden ook voordelen bij de aankoop van een Brompton-vouwfiets. Wie blijft zweren bij de auto, kan bij Partago terecht voor voordelig elektrisch autodelen. Zie voor details: www.journalist.be/voordelen voor journalisten. Nog dit. Elektrisch fietsen is ook fiscaal interessant. Je hebt recht op een fietsvergoeding die tot een bepaald plafond onbelast is. Zelfstandigen kunnen de e-fiets voor 120 procent inbrengen als beroepskost.

Voor meer info of suggesties:
Charlotte Michils, VVJ-adviseur
tel. 02 777 08 40
charlotte.michils@journalist.be

Kortingen tot 850 euro / Gratis levering / Herstelling aan huis gelijk waar in België

GROEPSAANKOOP

GENIUS

ELEKTRISCHE FIETSEN



BESTELLEN KAN NU VIA MY.BIZBIKE.BE
surf naar bit.ly/2NT6UnK of scan de QR-code met je smartphone



DOSSIER 2018/22

**BEROEPSEER FOTOGRAFE
IN TWIJFEL GETROKKEN**

—
KLAGER: VANDENBERGHE
TEGEN: DE STANDAARD
UITSpraak: DE KLACHT IS GEGROND

FEITEN

Het artikel gaat over de veroordeling van *De Standaard*-fotograaf Jimmy Kets wegens een inbreuk op het auteursrecht. Kets maakte een documentaire over fotograaf Carl De Keyzer, waarvoor hij aanvankelijk samenwerkte met zijn toenmalige vriendin Mei Vandenberghe. Nadat hun relatie was afgesprongen, bracht Kets de documentaire onder zijn eigen naam uit. Vandenberghe trok naar de rechtbank wegens schending van haar auteursrecht en kreeg gelijk.

Kets vindt de uitspraak volgens het artikel een aanfluiting en zijn advocaat zegt dat de documentaire geen werk van Vandenberghe bevat dat beschermd is door het auteursrecht. De krant citeert ook Carl De Keyzer, die zegt: 'Haar bijdrage aan de finale film is zo goed als nihil. Het enige waar ze goed in was, was in de weg lopen.'

KLACHT

Klaagster noemt het artikel vooringenomen en zegt dat de krant haar om een reactie had moeten vragen.

Jimmy Kets en Carl De Keyzer werken voor of samen met *De Standaard*. De krant laat hen allebei aan het woord, en ook de advocaat van Kets. Zij krijgen een podium, terwijl de journalist geen reactie heeft gevraagd aan klaagster. Hij heeft haar of haar advocaat zelfs niet proberen te contacteren, terwijl zij de rechtszaak gewonnen had. Dat is niet objectief en getuigt van vooringenomenheid en belangenvermenging.

De krant laat Kets en De Keyzer de uitspraak van het hof van beroep afdoen als een kwakkel, waardoor de aanspraken van klaagster over het auteursrecht belachelijk worden gemaakt. Ze houdt bekende freelancers de hand boven het hoofd en ridiculiseert de aanspraken van een onbekende filmmaakster.

De Standaard zegt dat er onvoldoende tijd was om klaagster te contacteren, maar dat houdt geen steek aangezien er wel tijd was om Kets, zijn advocaat en De Keyzer te contacteren. Bovendien was het arrest op het moment van publicatie al een maand oud.

VERWEER

De Standaard zegt dat ze objectief, onafhankelijk en volledig wil informeren en precies daarom aandacht heeft besteed aan de gerechtelijke uitspraak. De krant vindt dat wederhoor voor klaagster niet nodig was.

De Standaard heeft het arrest van het hof van beroep vernomen via *DeMorgen.be*, een maand na de uitspraak. Het artikel stond om iets voor zes 's avonds op de site. De hoofdredactie wou de indruk vermijden dat *De Standaard* haar eigen freelancers de hand boven het hoofd houdt en besliste om het verhaal zo snel mogelijk te brengen. De cultuurredactie stoomde een artikel klaar voor de volgende ochtend, maar er was geen tijd om klaagster op te zoeken. Overigens is een medium niet verplicht om bij verslaggeving over een rechtszaak de partijen aan het woord te laten om te vertellen hoe zij zich voelen bij de uitspraak. Dat moet alleen als een partij wordt aangevallen zonder dat ze zich kan verweren,

maar in dit geval maakt het artikel heel duidelijk dat klaagster gelijk kreeg van de rechtbank. De krant vermeldt ook expliciet dat Kets zich neerlegt bij die uitspraak en niet in cassatie gaat.

BESLISSING

Klaagster vindt dat *De Standaard* haar voor publicatie een kans op wederhoor had moeten geven. De loutere weergave van het arrest van het hof van beroep maakt wederhoor niet noodzakelijk. Maar het artikel gaat verder dan dat. Het laat Jimmy Kets, diens advocaat en Carl De Keyzer aan het woord, waarbij de advocaat zijn aantijgingen ten aanzien van klaagster herhaalt en waarbij vooral de uitspraken van De Keyzer de professionele eer en goede naam van klaagster als fotograaf en regisseur ernstig in twijfel trekken. Daarom had de journalist klaagster voor publicatie een kans op wederhoor moeten geven, temeer omdat zij gelijk kreeg van de rechtbank. Dat er onvoldoende tijd was voor wederhoor, is geen argument. De krant heeft niet eens geprobeerd om klaagster te contacteren.

De Raad ziet in het artikel geen aanwijzingen van belangenvermenging.

De klacht is gegrond.

DOSSIER 2018/23

**VERMASSEN VINDT
TITEL TE STRAF**

—
KLAGER: VERMASSEN
TEGEN: KNACK EN LIPPENS
UITSpraak: DE KLACHT IS ONGEGROND

FEITEN

Het artikel is een interview met de zoon en dochter van een man die om het leven kwam bij de aanslag van de bende van Nijvel in Aalst. Zij vertellen onder meer dat hun advocaat Jef Vermassen hen heeft afgedreigd om een anonieme brief die hij ontvangen had niet publiek te maken. Volgens de brief waren bepaalde leden van de bende bekend bij de onderzoekscel in Charleroi en mochten de speurders concrete sporen niet onderzoeken.

De geïnterviewden vertellen dat ze de brief van Vermassen mochten inkijken, maar geen kopie kregen. Daarom maakten ze buiten zijn weten om een foto van de laatste bladzijde, waarna ze een dreigbrief van Vermassen kregen waarin stond dat ze niets met de brief mochten doen. Als ze zich daar niet aan hielden, zou Vermassen hen gerechtelijk vervolgen. Vermassen dreigde volgens de geïnterviewden met geldboetes en gevangenisstraf.

Vermassen zegt in een nawoord dat hij zich bedrogen voelde door zijn cliënten toen bleek dat ze de brief hadden gefotografeerd. Hij bevestigt dat hij hen een brief schreef waarin hij aandrang om de foto's te vernietigen. Vermassen noemt zijn cliënten in de reactie ondankbare mensen die als lafaards gevlucht zijn naar een andere advocaat.

KLACHT

Klager neemt vooral aanstoot aan de cover van *Knack* met het citaat: 'Jef Vermassen heeft ons afgedreigd', en aan de gelijkaardige titels boven het artikel en in de inhoudstafel. Die titels zijn onwaar, tendentius en beledigend. Klager zegt dat hij zijn cliënten niet heeft bedreigd, maar heeft gewaarschuwd voor mogelijke juridische problemen.



Klager bevestigt dat hij in 2015 een anonieme brief kreeg over het onderzoek naar de bende van Nijvel. Bij de brief zat een stuk uit het gerechtelijk dossier, wat problemen kon geven vanwege het geheim van het onderzoek. Het ging om kopieën van de robotfoto's van mogelijke daders en daaraan gelinkt foto's van mogelijke verdachten. Klager liet de brief lezen aan zijn cliënten maar gaf hen geen kopie, om te voorkomen dat hij zou lekken in de pers. Terwijl hij even naar buiten moest voor een telefoontje, hebben zijn cliënten de laatste bladzijde van de brief gefotografeerd.

Klager schreef daarop een brief aan zijn cliënten met onder meer volgend citaat: 'Ik wil u op het hart drukken dat het verboden is deze foto's aan om het even wie te vertonen. Indien u dit toch zou doen, loopt u het gevaar strafrechtelijk vervolgd te worden gezien u op dat ogenblik het geheim van het onderzoek heeft geschonden. Dat kan en mag niet. Het is ook ernstig strafbaar.'

Dit citaat bewijst volgens klager dat er geen sprake was van afdreigen of bedreigingen, maar dat de brief een positieve waarschuwing was om zijn cliënten te behoeden voor problemen. Klager benadrukt dat zijn cliënten zich niet bedreigd konden voelen, omdat er geen sprake was van bedreiging. Hij zegt dat de journalist de brief niet naar behoren heeft nagetrokken. Klager vindt dat hij geen loyale kans op wederhoor heeft gekregen. De journalist heeft hem een kwartier voor de deadline gecontacteerd. Hij had het over de anonieme brief en over de vraag om de inhoud ervan niet publiek te maken, maar heeft het woord 'bedreiging' niet uitgesproken. Volgens klager heeft de journalist de teneur van het artikel moedwillig achtergehouden en niet de kans gegeven om op het verwijf van bedreiging te reageren. Hij bevestigt dat hij zijn reactie heeft kunnen nalezen en dat hij zijn akkoord heeft gegeven voor publicatie, maar herhaalt dat hij op de essentie van de zaak niet heeft kunnen antwoorden.

VERWEER

De journalist zegt dat hij een lang interview heeft gehad met de cliënten van Vermassen en dat zij zich door hem bedreigd en afgedreigd voelden. Dat is de essentie. Het gaat om de interpretatie van zijn cliënten en Vermassen heeft daar loyaal op kunnen reageren. Volgens de journalist werd de degeneratie van de relatie tussen Vermassen en zijn cliënten tijdens het interview duidelijk. De kern van hun verhaal was dat ze zich door hem bedreigd voelden, met als sluitstuk de brief van Vermassen over de foto's die ze van de anonieme brief hadden gemaakt. De journalist bevestigt dat hij de brief van Vermassen gelezen heeft, maar benadrukt dat het interview gaat over de interpretatie van de brief door diens cliënten. De brief verwijst expliciet en herhaaldelijk naar gerechtelijke vervolging die de cliënten zouden riskeren. Dat zij zich daardoor bedreigd voelden, is hun interpretatie. De journalist mocht die interpretatie publiceren, aangezien er een aanleiding en een verband met de realiteit waren.

De journalist zegt dat hij Vermassen tijdig en loyaal de kans geboden heeft om te reageren. Hij heeft hem vanaf twee dagen voor zijn deadline via sms en voicemail gecontacteerd, waarna Vermassen op de dag van de deadline heeft teruggebeld. Inhoudelijk is tijdens het gesprek wel degelijk gesproken over bedreiging. Om dat aan te tonen laat de journalist tijdens de hoorzitting een opname van het gesprek horen en verwijst hij naar de eerste vraag: 'Ze (de cliënten) zeggen dat u hen verbod hebt opgelegd om iets met de brief te doen en hen nadien zelfs bedreigd hebt met gerechtelijke vervolging als ze daar iets mee zouden doen. Is dat zo?'. Na afloop van het gesprek heeft de journalist de uitgeschreven tekst voorgelezen aan Vermassen. Die vroeg enkele aanpassingen, waarna hij zijn akkoord gaf voor publicatie.

Vermassen neemt vooral aanstoot aan de titel en de quote op de cover, maar die zijn volgens *Knack* de letterlijke weergave van een uitspraak uit het interview. De uitspraak staat tussen aanhalingstekens, wat duidelijk maakt dat het om een quote gaat. De titel is relevant en nieuwswaardig en sluit perfect aan bij de inhoud van het artikel. Zoals gewoonlijk bevat hij een kernidee of de opvallendste opinie van de geïnterviewde.

BESLISSING

Het artikel uit bij monde van de geïnterviewden ernstige beschuldigingen over afdreiging en verraad ten aanzien van klager. Gezien de aard van de beschuldigingen, die de eer en de goede naam betreffen, was het aangewezen om klager om een reactie te vragen. Dat is gebeurd. De journalist heeft klager tijdig gecontacteerd en uit de opname van het gesprek blijkt dat hij de beschuldiging van bedreiging daarbij duidelijk ter sprake heeft gebracht. Bovendien heeft hij na afloop klager opnieuw gecontacteerd en zijn uitgeschreven tekst voorgelezen, waarop die heeft kunnen reageren en waarna hij zijn akkoord gegeven heeft voor publicatie. De reactie is achteraan het artikel in een apart stuk gepubliceerd. De Raad is dan ook van oordeel dat de journalist klager loyaal de kans gegeven heeft om te reageren en dat het principe van wederhoor gerespecteerd is.

Klager heeft bezwaar tegen de titel op de cover '*Jef Vermassen heeft ons afgedreigd*'. Broer en zus Palsterman, slachtoffers van de Bende van Nijvel' en de gelijkaardige titels in de inhoudstafel en boven het artikel. Titels kunnen kort en kernachtig zijn om de aandacht van de lezer te trekken op voorwaarde dat ze stroken met de inhoud van het artikel. De Raad is van oordeel dat de betrokken titels voldoen aan dit principe. Het artikel is een interview met de cliënten van Vermassen, die hun versie van de feiten geven. De titels verwijzen daarnaar en geven met aanhalingstekens aan dat het gaat om citaten. Ze vermelden ook duidelijk wie aan het woord is. *Knack* past hetzelfde principe overigens toe boven het wederhoor van klager onder de titel *Vermassen reageert: 'Ik voel me bedrogen'*. Dat op de cover maar één van de twee partijen aan bod komt, noopt tot omzichtigheid, maar is geoorloofd voor een cover met meerdere titels. De klacht is daarom ongegrond.

DOSSIER 2018/24

POETSVROUW IS TE HERKENBAAR

—
KLAGER: V.

TEGEN: HLN.BE

UITSpraak: DE KLACHT IS GEGROND

FEITEN

De klacht gaat over twee artikels over het ontslag van een poetsvrouw in een rusthuis in Zottegem. Het eerste artikel schrijft onder de titel *Poetsvrouw maakt naaktfoto's met demente bejaarden* dat de vrouw dementerende bewoonsters uitkleedde, fotografeerde en foto's doorstuurde naar collega's. Het tweede artikel heeft het over de poetsvrouw die naaktfoto's zou gemaakt hebben en besluit dat het parket de vrouw zal dagvaarden en dat ze een celstraf riskeert als de feiten bewezen worden.

KLACHT

Klaagster is de betrokken poetsvrouw. Ze zegt dat *HLN.be* haar in

ruime kring herkenbaar maakt en het vermoeden van onschuld schendt. Het eerste artikel identificeert haar door de vermelding van haar voornaam, initialen van haar familienaam en leeftijd, met daar bovenop haar functie als poetsvrouw, de naam van het woonzorgcentrum, het feit dat ze een jaar geleden moeder werd en een foto die de redactie van haar Facebookaccount haalde. Klaagster was duidelijk herkenbaar op de foto, ook al was die geblurd.

Het artikel is zeer affirmatief en schrijft in absolute bewoordingen dat klaagster dementerende bewoonsters uitkleedde, fotografeerde en foto's doorstuurde naar collega's. Het mist elke nuance en schendt het vermoeden van onschuld. Een eerste versie van het artikel stond bovendien al online nog voor klaagster door de politie was verhoord. Op dat moment had de journalist haar al schuldig verklaard, terwijl het nog om een vooronderzoek ging.

De journalist heeft klaagster voor publicatie van de artikels niet gecontacteerd voor een reactie of haar versie van de feiten. Toen klaagster hem achteraf zelf belde met de vraag om het artikel te anonimiseren en fouten recht te zetten, zei hij dat hij dat niet van plan was. Ook klaagster haar advocaat vond geen gehoor bij de journalist. Pas nadat hij, na het verlengde paasweekend, de redactie bereikte, haalde die de voornaam en de foto offline.

Klaagster ontkent dat ze door het woonzorgcentrum ontslagen werd, zoals het artikel schrijft. Ze had eerder zelf al ontslag genomen omdat ze ander werk had. Het gesprek met de OCMW-voorzitter ging over de vraag of ze haar hele opzeg moest uitdoen. Daarbij is niet gesproken over het voorval met de foto's omdat het niet aan de orde was. Maar de journalist gaat verkeerdlijkelijk uit van een gedwongen ontslag en leidt daaruit af dat klaagster schuldig is. Berichtgeving over beroepsactiviteiten of een strafrechtelijk onderzoek kan een weerslag hebben op privéleven, vrienden en familie, en dus schendt *HLN.be* de privacy. Dat blijkt ook uit het ontslag van klaagster door haar nieuwe werkgever, die expliciet verwees naar het artikel op *HLN.be*.

Het tweede artikel is meer genuanceerd en in de voorwaardelijke wijs. Het noemt geen naam of initialen. Daarom heeft klaagster er inhoudelijk geen problemen mee. Maar ze is wel boos omdat haar foto er opnieuw bij staat, ondanks haar vraag na het eerste artikel om de foto niet meer te gebruiken.

VERWEER

HLN.be zegt dat het onderwerp maatschappelijk relevant is omdat er veel mensen in woonzorgcentra verblijven. Als daar iets gebeurt, is het relevant om erover te schrijven. In dit geval gaat het om zedenfeiten waarnaar een onderzoek was geopend bij het parket.

De vermelding van voornaam, initialen van de familienaam en leeftijd kan volgens de code van de Raad voor de Journalistiek. Bovendien maakte klaagster zich zelf enigszins bekend door de foto's van de bejaarden te delen via WhatsApp. Het is ook geoorloofd om te vermelden dat klaagster recent moeder geworden was. Een journalist probeert, ook in zedenfeiten, zo volledig mogelijk te zijn en publiceert de gegevens die hij heeft.

De code laat toe om zonder toestemming een foto van Facebook te halen als er een maatschappelijk belang is. Het ging om de profielfoto van klaagster en de toegang tot haar account was niet beperkt. De foto was geblurd en niet herkenbaar voor het brede publiek.

De inhoud van de artikels is gecheckt en klopt. De journalist heeft de directie van het woonzorgcentrum gecontacteerd en nog andere bronnen die hij niet bekend kan maken. De voorzitter van het OCMW zei letterlijk: 'Onmiddellijk werd beslist om de poetsvrouw op non-actief te zetten. We hebben haar 's avonds gebeld om te zeggen dat ze voorlopig niet meer moet komen. (...) Toen de

OCMW-raad haar confronteerde met de feiten en de foto's zei ze geen woord. (...) Ze aanvaardde haar ontslag en vertrok'.

Door haar ontslag te aanvaarden, gaf klaagster duidelijk de indruk dat ze de haar ten laste gelegde feiten niet betwistte, zegt *HLN.be*. De journalist heeft geen eigen interpretaties toegevoegd en citaten staan tussen aanhalingstekens.

De journalist heeft klaagster niet gecontacteerd omdat hij haar telefoonnummer niet had. Maar hij heeft een sms gestuurd naar haar vriend met de vraag of zijn vriendin hem kon terugbellen voor een reactie. Daar is geen antwoord op gekomen.

De artikels schenden het vermoeden van onschuld niet. Het verschil tussen de affirmatieve formulering in het eerste artikel en de voorwaardelijke wijs in het tweede is een louter stijlverschil. De ene journalist schrijft nu eenmaal zus en de andere zo.

De artikels gaan over het professionele optreden van klaagster en schenden de privacy niet.

HLN.be heeft op vraag van de advocaat van klaagster de foto offline gehaald en de naam verder geanonimiseerd om de zaak niet op de spits te drijven. Dat is pas gebeurd nadat de advocaat de redactie had gecontacteerd, omdat alleen de redactie kan zoiets beslissen.

BESLISSING

De richtlijn bij artikel 23 van de code bepaalt dat elke verdachte het vermoeden van onschuld geniet en dat dit moet blijken uit de berichtgeving. Het eerste artikel vermeldt in titel en inleiding affirmatief dat de poetsvrouw dementerende bewoonsters uitkleedde, naaktfoto's van hen maakte en de foto's doorstuurde naar collega's. Het gaat niet om citaten maar om formuleringen van de journalist. Het contrast met het tweede artikel springt in het in het oog. Dat heeft het in de voorwaardelijke wijs over naaktfoto's die de vrouw zou gemaakt hebben, waarvoor ze een celstraf riskeert als de feiten bewezen worden.

HLN.be zegt dat het eerste artikel gebaseerd is op verschillende bronnen, maar de journalist heeft voor publicatie geen contact gehad met klaagster of haar advocaat, die primaire bronnen zijn, om hun versie van de feiten te horen.

Om de combinatie van die redenen is de Raad van oordeel dat het eerste artikel het vermoeden van onschuld van klaagster schendt. De richtlijn bij artikel 23 bepaalt verder dat de voornaam, beginletter van de familienaam en de leeftijd van een verdachte eventueel vermeld kunnen worden, afhankelijk van de ernst van de feiten, de stand van het onderzoek en het maatschappelijk belang.

HLN.be heeft de volledige naam van klaagster niet genoemd, maar de beperkte identiteitsgegevens in combinatie met het feit dat ze recent moeder was geworden, haar functie als poetsvrouw, de weliswaar geblurde foto en de naam van het woonzorgcentrum, maken haar toch in brede kring herkenbaar.

In combinatie met de affirmatieve berichtgeving waarvan sprake in vorig punt is de Raad van oordeel dat het eerste artikel klaagster overdreven herkenbaar maakt.

Klaagster en haar advocaat hebben na publicatie van het eerste artikel de journalist gecontacteerd om sommige elementen recht te zetten en het bericht te anonimiseren. De journalist wees hun vraag af en bracht hen, ondanks hun vraag, niet in contact met de redactie, wat contrasteert met zijn poging om klaagster vóór publicatie via haar vriend te bereiken. De Raad is van oordeel dat de journalist rekening had moeten houden met de vraag van klaagster en haar de kans had moeten geven om te reageren, overeenkomstig artikel 6 van de code over wederwoord.

Daarom is de klacht gegrond wat het eerste artikel betreft.

DE WISSEL

De Journalist gaat op bezoek bij gewezen collega's, die de journalistiek bewust vaarwel zegden. Wat dreef hen daartoe en hoe vergaat het hen? En hoe kijken zij vandaag naar ons vak?

MARC PEIRS (52) VESTIGT ZICH DEFINITIEF IN POLEN



**‘België is
een opa,
Polen
een puber’**

© Lieven Van Assche

‘Het begon allemaal in het najaar van 2015. De VRT had toen een systeem van pop-up-correspondenten. Die volgden lange tijd een thema of een land en maakten daar dan stukken over voor internet, televisie en radio. Voor mij lag Polen voor de hand. Mijn vrouw is Poolse en we hadden toen al een buitenverblijfje in Polen. Journalistiek gezien was dat land toen ook interessant omdat er in november 2015 verkiezingen waren en er een kentering zat aan te komen – die er ook kwam. Mijn vrouw schrijft romans en wou graag in Polen blijven omdat dat handiger was voor reclaimedoeleinden en auteursverplichtingen. Tijdens enkele vakanties hadden we bovendien vastgesteld dat onze kinderen zich er heel gemakkelijk integreerden. We hadden dan ook geen enkele reden meer om het niét te doen.’

‘Over Polen valt nog altijd regelmatig wat te vertellen, waardoor ik kon blijven werken als VRT-correspondent. Het is ook heel gemakkelijk om je in Polen te settelen. We hebben er snel veel vrienden gemaakt. Op zaterdagavond gaan we vaak dansen met een groep. Het leven is daar echt vrolijk. Als België een opa is, dan kan je Polen met een puber vergelijken. Jonge mensen zijn er vindingrijk en ambitieus. Polen is het EU-land dat de meeste vrouwelijke ondernemers telt. De bureaucratie en administratie zijn er minder zwaar dan in België. De belastingen liggen lager, maar natuurlijk krijg je er dan ook veel minder voor terug dan in België.’

‘De voorbije tien jaar deed ik eindredactie voor *De Ochtend* op Radio 1. Dat betekende beginnen om vier uur ’s ochtends. Ik had een klein appartementje vlakbij de VRT, waar ik een monnikenleven leidde: opstaan om 3.15 uur, gaan werken tot ongeveer 12.30 uur, een microgolfovenmaaltijd eten, wat lezen of slapen, in de

namiddag het programma voor de dag nadien voorbereiden en vroeg gaan slapen. In Polen staan we op om samen met de kinderen te ontbijten en daarna kan ik mijn dag volledig zelf indelen: wat schrijven aan een thriller, werken als correspondent of kleine groepjes toeristen rondleiden. Ik ben dan een combinatie van reisleider, chauffeur en butler. Ons bedrijfje heet *Oostwaarts* en organiseert zevendaagse trips, die volgens persoonlijke voorkeuren kunnen worden aangepast.’

‘Momenteel ben ik correspondent voor de VRT en *De Tijd*. Een fijne combinatie. Zo opende onlangs een Majaland, van de Plopsagroep, in Polen. Dat is een onderwerp dat beide media boeit. Maar ik zou er heel graag nog iets bij nemen: een column over het heel andere wereldbeeld en de andere levenswijze in Polen, of toeristische stukken. Laat maar komen, die redacties (*lacht*).’

VERKIEZINGEN VINDEN WIJ ENORM BELANGRIJK, MAAR ZE VERANDEREN AMPER IETS. DE WARE MACHT ZIT BIJ LOBBYISTEN, BEDRIJVEN EN EUROPA

‘We wonen in een kunstenaarsstadje op twee uur rijden van Warschau met een bloeiend horeca-aanbod en een miljoen toeristen per jaar. Op het domein waar we wonen, is er ook een congresruimte. Ik geef daar speeches over Poolse economie en politiek, mijn vrouw over Poolse cultuur. Er zijn 600 Vlaamse KMO’s in Polen actief. Ik kan mij voorstellen dat die wel eens elders willen vergaderen dan in Warschau.’

‘Ik zit al sinds de jaren 80 in de journalistiek, en heb nooit iets anders gedaan. Enkele evoluties vind ik wel zorgwekkend. Het *boomen* van de ego’s, bijvoorbeeld. *Journalist X interviewt persoonlijkheid Y*. Dat vind ik storend. Iedereen moet nu ook opeens met een fotootje bij zijn of haar artikel staan. Het nut daarvan ontgaat mij volledig. De ouderwetse

dienstbaarheid aan boodschap en waarheid wordt soms volledig overwoekerd door het ego van de journalist. Daarnaast bekijken we ons volledig op ons controlerende vierde machtsgehalte. We bekijken de Wetstraat als de navel van het land en vinden verkiezingen enorm belangrijk, maar uiteindelijk veranderen die amper iets. België is een goed georganiseerd en daardoor oersaai land. In Polen of Venezuela is dat anders. Daar leiden verkiezingen soms tot een volledige omwenteling. De ware macht zit bij bedrijven, lobbyisten en Europa. Europa behandelen we echter nog altijd stiefmoederlijk en over bedrijven wordt amper meer gezegd dan dat ze winst of verlies boeken. Nochtans vallen daar veel andere interessante dingen te halen, die ons leven veel meer bepalen.’

‘Nog een probleem vind ik het verenigen van de diversiteit in de journalistiek. Natuurlijk moeten mensen met een andere culturele of etnische achtergrond het vak uitoefenen, maar ik denk dat we een andere soort diversiteit uit het oog verliezen. De meeste journalisten behoren tot een *petite bourgeoisie* die 3.000 euro per maand veel geld vindt, tegen SUV’s is, Greenpeace steunt, vindt dat bedrijven liegen en NGO’s altijd gelijk hebben. Mensen die uit een arm gezin komen, maar ook mensen met een rijke achtergrond, zijn ondervetegenwoordigd in de journalistiek. De *pensée unique* is daardoor op dit moment versmachtend. Er wordt vaak maar één kijk op een verhaal gegeven, vanuit één referentiekader. Journalisten uit verschillende sociaal-economische achtergronden zouden een alternatief kunnen bieden. Nu zitten we met een zwarte vlek.’

‘Ik vertrek hoegenaamd niet bitter uit België. Ik ben heel dankbaar en blij voor wat ik voor de VRT heb mogen doen, van rockmuziek op Rock Werchter tot politiek in Mongolië. Ik heb heel veel kunnen meemaken en veel interessante mensen ontmoet. Waar ik nu naar uitkijk, is jaarlijks een thriller schrijven, elke maand een groepje toeristen rondleiden en telkens wanneer er in Polen iets gebeurt daarover verslag uitbrengen.’

Opgetekend door Sandra Noben

MARC PEIRS

VROEGER

- › eindredacteur *De Ochtend* (Radio 1)

NU

- › VRT-correspondent in Polen, auteur, gids

ONDER EMBARGO

Bij *De Morgen* is **Kirsten Bertrand** hoofdredacteur geworden ter vervanging van An Goovaerts (die opperjournalist werd bij VTM Nieuws). Kirsten (40) werkte zes jaar voor *Het Belang van Limburg*, drie jaar voor *Het Laatste Nieuws* en de jongste vijf jaar voor *De Morgen*. Daar was ze respectievelijk chef Nieuws en chef Weekend. Naast haar blijft Bart Eeckhout op post als hoofdredacteur.



'strategische alliantie' gesloten met **RTL Nederland**. De volgende drie jaar zullen beide mediahuizen content uitwisselen en samen reclame werven.

Bij VTM is **Michiel Ameloot** (38) de nieuwe chef Sport. Hij volgt Peter Denruyter op, die Mediaaan verlaat.

Zoek **Annelies Roebben** niet langer op de redactie van *Het Laatste Nieuws*, ze werkt nu voor *Gazet van Antwerpen*.

Dag Allemaal heeft **Jules Hanot** in huis gehaald als columnist. Hij wordt er de mediawatcher van dienst. Jules is van kindsbeen af verslaafd aan tv-kijken – wat hem in deze goed uitkomt – en werkte een bijna even lange tijd voor *De Morgen*.

Véronique Goossens gaat, na ruim 20 jaar journalistiek, aan de slag bij Belfius als 'chief opinion leader' en 'deputy chief economist'. Wat die functies zouden kunnen inhouden, moeten we nog eens vragen aan de collega's van Kanaal Z, waar Véronique 15 jaar schermgezicht was.

De VVJ heeft **Jo Buggenhout**, eindredacteur en chef Buitenland bij VTM Nieuws, voorgedragen als lid van de Vlaamse Sectorraad Media, die de minister van Media adviseert. Hij vervangt daar **Jan Hautekiet**, die zoals geweten met hogelijk verdiend pensioen gaat. Jo is tevens bestuurslid bij de VVJ, zetelt in de Erkenningscommissie, is chef Deontologie bij VTM en zetelt in de Raad voor de Journalistiek.

The Ppress, de koepel van uitgevers van algemene magazines, en UPP, de unie van vakpersbladen, hebben de krachten gebundeld. **WE MEDIA** heet de nieuwe vereniging, die nu alle Belgische uitgevers van publieks- en vakbladen, gratis pers, socio-culturele bladen en ledenbladen groepeerd. Zegt **Marc Dupain**, algemeen directeur van WE MEDIA: 'Er is meer dat ons verenigt dan dat ons scheidt.'

Mediahuis heeft *GeenStijl* – site niet meteen gekend om zijn hoogwaardige nieuwsaanbod – definitief verstoppen. Al bij de overname van de Nederlandse Telegraafgroep vorig jaar had Mediahuisbaas **Gert Ysebaert** laten weten geen prijs te stellen op *GeenStijl*. De nieuwssite gaat vanaf 1 november als zelfstandig bedrijf verder, met de eigen hoofdredactie als aandeelhouder.

Bij **De Persgroep** is **Kris Vervaeke** de nieuwe ceo. Hij volgt de met lichtelijk slaande deuren vertrokken Peter Bossaert op. Vervaeke moet nu de samenvoeging van De Persgroep Publishing en Mediaaan verder in goede banen leiden.

Intussen creëerde grote Persgroep-ceo Christian Van Thillo boven zijn Vlaamse en Nederlandse Persgroepen een nieuwe structuur: **De Persgroep Bene**, die digitale synergieën moet uitbouwen. Aan het hoofd van De Persgroep Bene komt de Nederlander **Erik Roddenhof**, die al De Persgroep Nederland leidt.

De Persgroep ontbeerde overigens nog een audiovisuele poot in Nederland, en heeft daarom nu een wat heet

Vooraleer u zich een andere jaaragenda voor 2019 aanschaf: rond 1 december valt bij VVJ-leden opnieuw de jaarlijkse **JournalistenAgenda** in de bus.

Op 9 en 10 november blaast de **VVOJ** (Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten) verzamelen in Antwerpen voor haar jaarlijkse conferentie. Alle info op www.vvoj.be. Belangrijk voor **VVJ-leden**: zij krijgen een korting van 100 euro, en betalen dus 350 euro in plaats van 450. VVJ-leden die ook VVOJ-lid zijn, genieten een prijsvoordeel van 30 euro, en betalen 195 euro en geen 225. Voor studenten is het deelnemingstarief 99 euro.

Martine Tanghe mag dan al 40 jaar het nieuws presenteren op VRT-televisie, de eerste vrouwelijke VRT-tv-journaliste was **Monique Delvaux**. In *Dank dat u bij ons was*, de vierdelige documentaire over veertig jaar Vlaamse tv-journalistiek, blikt Monique, 79 intussen, terug op die beginjaren. 'Een vrouw op de nieuwsdienst was in die tijd een curiosum', zegt ze. 'Op de koop toe was ik ook nog omroepster geweest. Wat dacht ik wel, dat ik zomaar even voor journalistje kon komen spelen?'

Martine Tanghe zelf blijft intussen elk interview met VRT-vreemde media afwijzen – ook met dit eigenste vakblad. 'Ik geloof niet dat mijn verhaal een boeiende bladzijde in uw magazine kan opleveren', antwoordt ze dan. Gelukkig zijn er nog goede biografen in ons midden die dan maar zelf haar verhaal bijeenprokkelen, zoals collega **Stef Selfslagh** begin september in *De Morgen* deed.

Stephanie Verbraekel, de grafisch journaliste van *De Standaard* die een klein jaar geleden het leven liet in een verkeersongeval, heeft in Schaarbeek een postume expo gekregen. Die stelt achttien grafische werken van Stephanie tentoon. De expo loopt nog tot 8 november in het Huis van de Vrouw in Schaarbeek.

Een dezer krijgt u opnieuw het verzoek in de mailbox om te kiezen voor de **beste woordvoerders van het jaar**. Het gaat om een initiatief van de Stichting Corporate Communicatie, die de fakkel overnam van de vereniging van overheidswoordvoerders Kortom. De laureaten van de verkiezing worden bekendgemaakt op de Nacht van de Woordvoerder, op donderdag 22 november vanaf 18.30 uur in Gent.

Dit jaar zijn er twee categorieën: de beste woordvoerder van 2018 **'all-in'**, en de beste **nieuwkomer**. Die laatste is niet per se een jong veulen, het kan even goed een journalistieke routinier zijn die recentelijk de overstap naar de overkant heeft gemaakt.

Een week voor de lokale verkiezingen organiseerde **VVJ Antwerpen** een debat met de nummers 2 van elke politieke partij in de Scheldestad. Het leverde vinnige discussies op, in goede banen geleid door **Marc Van de Looverbosch**. Voor meer info: bekijk de FB-pagina van VVJ Antwerpen.

De **Stichting Masterclasses Financiële Journalistiek**

organiseert opnieuw een tweedaagse masterclass op 24 en 25 januari 2019. Dit keer gaat het richting Europese Centrale Bank in Frankfurt, waar onder meer een persconferentie van ECB-voorzitter Mario Draghi op het programma staat. Zowel Nederlandse als Vlaamse journalisten zijn welkom en komen aan hun trekken. Meer info op www.financiejournalistiek.nl.

Wie op zoek is naar een (nieuwe) job in de journalistiek, kan meer dan ooit op de VVJ-site www.journalist.be terecht. In de rubriek *Vacatures* bundelen we zoveel mogelijk **jobaanbiedingen** van Vlaamse nieuwsmedia. Niet enkel voor journalisten, maar ook voor andere communicatie-professionals, en zowel voor loontrekkenden als voor freelancers. Ook jongeren op zoek naar een stageplaats komen aan hun trekken.

Marc Uyttenhove (*ex-Het Laatste Nieuws*) presenteert elke maandagavond van 18 tot 20 uur op Radio Minerva het programma *Jukebox*. Met hits uit de fifties en sixties. Op vrijwillige basis, maar druk beluisterd en *a dream come true*, aldus Marc.

Wordt **Dirk Achten**, ooit hoofd-redacteur van *De Standaard* en tegenwoordig topambtenaar bij Buitenlandse Zaken, de nieuwe Belgische ambassadeur in Nederland? Als het van hemzelf en de federale regering afhangt, dan wel. Maar dan zou het wel de eerste keer zijn dat een niet-diplomaat ambassadeur wordt, en nogal wat diplomaten voelen zich dan ook gepasseerd en waarschuwen voor een politisering van de diplomatie. Gelukkig wordt de affaire voor ons op de voet gevolgd door... *De Standaard*.



Tijdens de eerste negen maanden van dit jaar zijn wereldwijd al meer journalisten tijdens hun werk gedood dan in heel 2017. Dat heeft **Reporters Without Borders** (RWB) becijferd. In het totaal werden dit jaar al 56 journalisten van het leven beroofd vanwege hun professionele activiteiten.

Te onzent komt het meest journalistenvriendelijke statement van het jaar voorlopig op naam van N-VA-parlementslid **Rob Van de Velde**. Hij had het op Facebook naar aanleiding van de *Pano*-onthullingen over Schild & Vrienden over 'journalistenratten'. Achteraf verontschuldigde Van de Velde zich.

Bart Aerts, VRT-journalist die af en toe ook voor *De Juristenkrant* schrijft, viel een tijdje geleden van zijn stoel. Eind september was hij in opdracht van *De Juristenkrant* in het gerechtshuis van Brugge voor een interview over mensenhandel met drie magistraten. Onder hen substitueert **Frank Demeester**. Toen die arriveerde voor het interview, vroeg hij Bart Aerts tot verrassing van iedereen om zich te laten vervangen door een andere journalist.

De reden was, volgens parketmagistraat Demeester, dat er tegen Aerts nog een strafonderzoek loopt. Dat betreft berichtgeving van hem in *TerZake* op de VRT over de Kasteelmoord. Officieel luidt die aanklacht 'medeplichtigheid aan misbruik van inzage in het strafdossier'. Hoe dan ook antwoordde Bart dat hij zich niet zomaar kon noch wilde laten vervangen voor het interview. Waarop parketmagistraat Demeester maar forfait gaf en het interview plaats vond met twee magistraten.

EFJ lanceert 'good practices' voor freelancers

Overall staat in de journalistiek de klassieke arbeidsovereenkomst onder druk, en voeren werkgevers nieuwe vormen van werkgelegenheid in. Hoog tijd om nieuwe strategieën te ontwikkelen voor freelancers, zegt de Europese Federatie van Journalisten (EFJ).

De EFJ organiseerde begin oktober in Stockholm een tweedaagse conferentie onder het motto *Equal Rights for Freelancers*. Daar worden allerlei vormen van nieuwe, atypische tewerkstelling onder verstaan, van deeltijds werk over interimjobs tot het pure freelancen. Algemene vaststelling: dergelijke werkvormen sluiten doorgaans meer aan bij de noden van de werkgevers dan bij die van de betrokken arbeidskrachten. Voor die laatste brengt de evolutie vaak onzekerheid, slechte betaling en zwakke sociale bescherming met zich.

De conferentie bracht een reeks *good practices* doorheen de Europese Unie aan het licht. Daaronder mogelijkheden om freelancewerk beter te commercialiseren en tools om sterker te staan in individuele onderhandelingen met opdrachtgevers. Een interessante piste kwam uit Finland, waar een interimbureau actief is dat uitsluitend is gericht op journalisten en mediaprofessionals.

SOCIAAL OVERLEG

Veel aandacht ging ook naar de bevordering van sociaal overleg over de werkvoorwaarden voor freelancers. Her en der wordt zo'n overleg al in de praktijk toegepast, wat dan kan leiden tot sociale charters of protocolafspraken over tarieven bijvoorbeeld. In enkele landen bevorderen wetgeving (Ierland) of rechtspraak (Nederland) zo'n overleg, ten koste van het klassieke vrije mededingingsrecht. Zo komen er steeds meer barstjes in de opsplitsing werknemers-zelfstandigen als het gaat over sociaal overleg. Ook het feit dat de sector niet vies is van schijnzelfstandigheid is daaraan niet vreemd. (CM)

Info: charlotte.michils@journalist.be

Verkiezingen nieuw bestuur VVJ en AVBB

Op zaterdag 23 februari 2019 vinden de jaarlijkse algemene ledenvergaderingen plaats van de VVJ en de federale AVBB. En zoals elke vier jaar gaan die ook nu weer gepaard met bestuursverkiezingen. Drie mandaten worden rechtstreeks ingevuld: dat van voorzitter, dat van ondervoorzitter en dat van secretaris-penningmeester. Voor deze mandaten moeten geïnteresseerden zich dus expliciet kandidaat stellen. Daarnaast zijn er ook gewone bestuursmandaten te begeven, maximaal achttien. Bij deze alvast een warme oproep: maak uw beroepsvereniging nog sterker door persoonlijk een bestuursmandaat op te nemen.

Alle info of kandidaturen bij nationaal secretaris Pol Deltour, 0478 38 10 33, pol.deltour@journalist.be.



“Laat papa met rust.”

Kies voor meer diversiteit in de media.

Op zoek naar een expert? Dan kies je hoogstwaarschijnlijk voor een blanke, mannelijke veertigplusser, type Carl Devos.

Zonde toch, want waarom niet eens een vrouwelijke expert of een deskundige met een migratieachtergrond of handicap inschakelen?

Moeilijk te vinden, denk je? Helemaal niet.

Je vindt al hun contactgegevens in onze vernieuwde expertendatabank op **EXPERTENDATABANK.BE**